

jugoslovenski zavod za
standardizacijo
povodom 30 godišnjice rada
dodeljuje ovu

ZAHVALNICU

„ISKRI“ ZDRUŽENOM PODETJU
LJUBLJANA

u znak priznanja
za rad i zasluge na
ostvarenju ciljeva i zadataka
jugoslovenske standardizacije
u vremenu od 1946. do 1976. godine

beograd, septembra 1976. godine

Jugoslovenski zavod za
standardizaciju

Pred XI. kongresom ZKJ

Na seji izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ, ki je bila pred zadnji dan leta 1976, so sklenili predsedstvu CK predlagati, naj bi XI. kongres ZKJ organizirali v statutarnem roku torej leta 1978. Obdobje neposrednih prijav na ta kongres, ki je po napovedi kongresov in konferenc ZK po republikah in pokrajinah pred nami, pomeni pripravljanje in povzemanje izkušenj, mnenj in stališč o tematiki, ki bo v posplošeni obliki predmet XI. kongresa.

Prvi dogovori o pripravi na ta kongres kažejo, da bo osrednja tema in s tem seveda tudi tema glavnega referata vloga in mesto ZKJ v nadaljnjem razvoju socialističnega samoupravljanja, nedvomno pa bo vsebovala tudi oceno razmer v zvezi komunistov ter doseženo stopnjo razvoja samoupravnih odnosov. Zakon o združenem delu, ki smo ga nedavno sprejeli, pomeni zgodovinsko preokretnico v razvoju samoupravnih odnosov, boj za njegovo oživiljanje pa je poglavitna naloga celotnega delavskega razreda.

XI. kongres bo pomenil osvetlitev, pregled in nemara tudi pričetek novega dela, uresničevanja in konkretiziranja splošnih formulacij, ki jih ta zakon sprejema. Kongres bo z drugimi besedami v prvi vrsti akcijski zbor, konkreten dogovor in neposredna vzpodbuda za vse komuniste in angažirane delavce.

V večjem, ali manjšem številu referatov, ki bodo obravnavali nekatera področja družbene prakse, ki se jim nikakor ni moč izogniti, bo tekla beseda zlasti o ekonomskem sistemu, oz. ekonomski politiki v celoti, o političnem sistemu in o problemih ideologije.

Ekonomska politika, gledano aktualno, ali dolgoročno, je pomembna predvsem zaradi vloge ZK v boju za povečanje družbene produktivnosti dela oz. učinkovitejši uporabi družbenega kapitala, kar je danes velik problem, ki kopiči nasprotja v naši praksi.

Na kongresu bo potrebno oceniti, kako delujejo posamezni deli in komponente političnega sistema, kako uresničujemo norme, na katerih temelji in v kateri smeri je potrebno ta sistem izpopolnjevati.

Problemi ideologije bodo vsekar v središču pozornosti. Delavsko razredna ideologija zveze komunistov je v preteklih letih izrazito napredovala, obdobje omahovanja, značilno za čas pred 21. sejo predsedstva ZKJ, je premagano. Priprave na kongres bodo morale v celoti analizirati ideološko delo in ideologije, potrebno bo razkriti družbene korenine teh gledanj, zlasti tistih, ki nasprotujejo smeri našega razvoja.

Ukrepi in realne potrebe za ukrepe, ki naj bi pospešili razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, obvezno vodijo v razprave o načinu ustreznega organiziranja zveze komunistov. „Ustrezno“ pomeni takšno, ki bi dejansko projiciralo avantgardno vlogo in vodilni položaj ZK v naši družbi, pa bi hkrati zagotavljalo, da se ZK ne bi povzpela nad razred, ki ga vodi in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zakon o združenem delu je kategoričen

Zakon o združenem delu je začel veljati, vendar ga očitno še vedno premalo poznamo, najbrž pa tudi premalo uveljavljamo. Zato je bilo verjetno še kako na mestu, da smo se tudi v imenu našega glasila oglasili s prošnjo za razgovor pri republiškem sekretarju za delo Pavletu Gantarju, ki je gotovo najbolj pristojen in sposoben za odgovore na tem področju. Ljubezno nas je sprejel in nam dal zaželeno pojasnila, čeravno je v zakonskih zadevah pač nujno govoriti s pravnimi jezikom. Hkrati pa se seveda moramo toliko bolj zavedati, da nam prav te zakonske norme dajejo tisto, toliko pomembno možnost za vsestransko družbeno uveljavitev dela in delovnega človeka.

Pavle Gantar — sekretar za delo Izvršnega sveta skupščine SRS.

Sprejeli smo zakon o združenem delu. Na kaj bi glede njegove realizacije posebej opozorili?

Zakon o združenem delu je kategoričen glede onemogočanja kakršnekoli oblike odtujevanja dohodka in sredstev delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela. Temeljna organizacija združenega dela je osnovna oblika združevanja dela in sredstev, v njej se ustvarja in izkazuje dohodek. V temeljni organizaciji združenega dela delavci uresničujejo svoje družbeno-ekonomske pravice in druge samoupravne pravice. Ustavno načelo, da delavci pri uresničevanju svojega vladajočega položaja v združenem delu in družbi svobodno, neposredno, enakopravno in odgovorno opravljajo celotno družbeno delo v temeljni organizaciji združenega dela in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbi v celoti, je tudi eno izmed poglavitnih načel zakona o združenem delu. Z akcijo vseh subjektivnih sil moramo doseči spoštovanje neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom.

Drugo, kar je še posebej pomembno poudariti, je to, da določila zakona vzpodbujajo k združevanju dela in sredstev z namenom, da se doseže večji dohodek, večja produktivnost dela in pospeši razvoj. V zakonu o združenem delu opredeljeni družbeno-ekonomski odnosi, ki se vzpostavljajo v različnih oblikah združevanja dela in sredstev, zlasti pa rešitve glede pridobivanja in delitve skupno ustvarjenega dohodka, so v veliko vzpodbudo že sproženim procesom združevanja in povezovanja, kakor tudi k nadaljnjem združevanju dela in sredstev in to na dohodkovnih odnosih. Z vzpostavljanjem in utrjevanjem soodvisnosti, povezanosti, odgovornosti in vzajemnosti v ustvarjanju in pridobivanju dohodka bomo omogočili razne oblike združevanja dela in sredstev, podirali ograje, v katere se zapirajo nekatere organizacije združenega dela. Na temelju dohodkovnih odnosov naj se razvijajo organizacijske oblike. Tesna povezanost združenega dela bo tudi nova kakovost v koheziji naše družbe.

Zadnje čase je precej govora o delitvi po delu. Kaj bi v zvezi s tem posebej poudarili, oz. kakšne naloge nas tukaj čakajo?

Gre za eno izmed zelo pomembnih nalog uresničevanja določb zakona o združenem delu. Takoj moramo začeti

ti z izgradnjo takega sistema delitve dohodka in še posebej osebnih dohodkov, ki bo vzpodbujal delovnega človeka za najbolj učinkovito delo, za najboljše izkoriščanje sredstev, za smotno združevanje dela in sredstev.

Pred delavci v organizacijah združenega dela, poslovnimi organi, strokovnjaki in seveda družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti sindikati in tudi družbenopolitičnimi skupnostmi in njihovimi organi, stoji ena zelo pomembnih in odgovornih nalog, da pomaknemo kolesa delitve po delu naprej, saj ta sedaj nekako stojijo. Na to nalogo je tudi posebej opozoril tovariš Tito ob priliki, ko je podajal poročilo predsedstva SFRJ o vprašanih notranje in zunanje politike. V tej zvezi bi še posebej poudaril pomembnost tako imenovane interne delitve, to je delitve sredstev za osebne dohodke delavcev v samih organizacijah združenega dela. Ugotavljamo padec produktiv-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Priznanje Iskri

OB TRIDESETLETNICI JUGOSLOVANSKE STANDARDIZACIJE

„Iskra je s svojimi inženirskimi in tehničnimi kadri brez dvoma eden izmed glavnih pionirjev v uveljavljanju jugoslovenske standardizacije. Ne da bi se spuščal v podrobne številke, lahko ugotovim, da je pa na področju standardizacije v Jugoslaviji zastopana

Predsednik skupščine SOZD Iskra sprejema priznanje.

Ljubljana, 11. januarja. — Na današnjem sestanku z vodilnimi delavci in predstavniki družbenopolitičnih organizacij TOZD, OZD in SOZD Iskra je generalni direktor Jože Hujs dal prvo oceno naših lanskih poslovnih rezultatov. Njegova izvajanja so bila tolikanj tehtna, da smo jih prisiljeni obširneje obravnavati prihodnjič.

TRAGEDIJA NA ZELENICI

Ob zaključku redakcije nas je prizadela žalostna novica, da je v torek, 11. t. m., nekaj po 15. uri na Zelenici snežni plaz zasul deset učencev in dva učitelja iz Solskega centra Iskra v Kranju.

Prvo poročilo govori, da se je šestim učencem uspelo rešiti iz smrtonosnega objema plazu, medtem ko so gorski reševalci do 21. ure, ko so morali zaradi poslabšanja vremena in nevarnosti ponovnega plazu, reševanje prekinili, izkopal tri mrtve učence. En učenec in oba ponesrečena učitelja pa so ostali še pod plazom do nadaljevanja reševalne akcije.

Podrobnosti o tragični nesreči na Zelenici bomo objavili prihodnjič.

Solskemu centru Iskra v Kranju so ob nesreči predsednik skupščine in generalni direktor ter družbenopolitične organizacije SOZD Iskra poslali naslednjo brzojavko:

ŠOLSKI CENTER ISKRA, KRANJ

„Globoko smo pretreseni ob tragični nesreči, ki je prizadela naše učence in učitelje na Zelenici. Vsa Iskra globoko sočustvuje z vami in svoji ponesrečenih. Upamo, da usodni plaz ne bo terjal nadaljnjih žrtvij!“

Ljubljana, 12. 1. 1977

Predsednik skupščine
Generalni direktor
Družbenopolitične organizacije
SOZD Iskra

Iskra izredno reprezentativno!“, je za „Iskro“ na slovesnosti v veliki sejni dvorani Gospodarske zbornice Slovenije, kjer so podelili priznanja zaslužnim organizacijam in posameznikom, poudaril direktor Jugoslovanskega zavoda za standardizacijo Milan Krajnović.

Koncem pravkar minulega leta je jugoslovenska standardizacija slavila 30-letnico svojega obstoja. Z uredbi, ki jo je podpisal predsednik Tito 25. septembra 1945. leta, je bila ustanovljena Zvezna komisija za standardizacijo, kot predhodnica današnjega jugoslovanskega zavoda za standardizacijo. Uradna proslava ob tem pomembnem jubileju je bila 3. decembra v zgradbi ZIS v Beogradu, udeležil pa se je tudi član predsedstva SFRJ Petar Stambolić.

V osrednji točki proslave je direktor Jugoslovanskega zavoda za standardizacijo Milan Krajnović poleg dosežanih dosežkov in pomena standardizacije za jugoslovansko gospodarstvo podal tudi smernice za nadaljnji razvoj te dejavnosti, ki v mnogočem pripomore k vključevanju Jugoslavije v mednarodno delitev dela.

Nato je prejelo več kot 100 strokovnjakov iz vse države pismena priznanja za njihova dolgoletna prizadevanja na področju standardizacije, med katerimi so bili tudi trije delavci Iskre, in sicer: Metod Pirc, dipl. ing., dolgoletni pobudnik in vodja standardizacije v kranjski Iskri, vodja splošnih tehničnih dejavnosti po združitvi v veliko Iskro in soustanovitelj ter prvi predsednik komisije za standardizacijo pri GZS.

Stane Slapšak, dipl. ing., dolgoletni predstavnik Iskre in sedaj že vrsto let predsednik komisije za standardizacijo pri GZS, član nekaterih tehničnih odborov Jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja ter član sveta za standardizacijo pri Jugoslovanskem zavodu za standardizacijo;

in France Mlakar, dipl. ing., dolgoletni generalni sekretar Jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja in že nekaj let tudi njegov predsednik, član številnih njegovih tehničnih odborov in sekretar tehniškega odbora za terminologijo.

Hkrati je bilo na proslavi v Beogradu objavljeno, da je dobilo posebna priznanja za dolgoletno sodelovanje na področju jugoslovanske standardizacije tudi štirideset OZD, od katerih jih je osem iz Slovenije, med njimi tudi naše ZP Iskra. Priznanja organizacijam združenega dela so bila podeljena na slovesnosti v okviru republiških gospodarskih zbornic.

Na podelitvi priznanj za Slovenijo, ki je bila 11. januarja, kot smo že v uvodu navedli, v veliki dvorani GZS, je Milan Krajnović podelil priznanja naslednjim organizacijam združenega dela: ZP Iskra, Ljubljana, Železama Ravne, Titovi zavodi Litostroj Ljubljana

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zakon o združenem delu je kategoričen

(Nadaljevanje s 1. strani)

nosti dela. Nesporno je poleg ustreznosti organizacije dela in tehnologije zelo pomembna tudi ustreznost delitev sredstev za osebne dohodke faktor za dvig produktivnosti dela. Zakon o združenem delu zahteva, da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela določijo take osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke, ki bodo zagotavljala delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela, da se njihovi osebni dohodki ugotavljajo na podlagi prispevka k delu in odvisno od rezultatov dela in poslovanja, ki jih doseže temeljna organizacija združenega dela. Prispevek delavca k delu mora biti odvisen od količine in kakovosti dela upoštevajoč zlasti obseg in zahtevnosti dela, kakovost doseženih rezultatov dela, uspešnost pri uporabi sredstev, pri delu doseženi prihranek, izrabo delovnega časa, odgovornost pri delu, in pogoje, v katerih delavec dela. V tej zvezi bi poudaril tudi uspešnost gospodarjenja z minulim delom. Minulo delo mora biti tisti element v naših družbenoekonomskih odnosih, ki bo vzpodbujal delovnega človeka za smotrno razpolaganje z družbenim bogastvom. Rezultati minulega dela se morajo vrednotiti tako pri delu kolektiva, kot pri delu posameznika. Vrednotiti se mora tako pri delitvi dela pri posamezniku, istočasno pa mora biti tukaj tudi prisoten element socialne varnosti delovnih ljudi. Minulo delo mora biti osnovni element pokojninskega sistema.

Za nadaljnji razvoj in utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov v družbeni reprodukciji in v družbi je vsekakor posebnega pomena tudi odgovornost delavcev. Kaj nam tu prinaša novega zakon o združenem delu?

Res je, da je za nadaljnji razvoj in utrjevanje socialističnih samoupravnih družbenih odnosov v družbeni reprodukciji in družbi posebnega pomena delovna, ekonomska, samoupravna ter družbena odgovornost delavcev, njihovih subjektov združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti. Tako že ustava in zakon o združenem delu to še posebej poudarjata in opredeljujeta. Osnovna izhodišča za vgraditev odgovornosti v naš samoupravni socialistični sistem so zlasti družbena lastnina proizvajalnih sredstev kot družbeni odnos, nadalje, da je delavec odgovoren ostalim sodelavcem, s katerimi združuje delo in sredstva v vseh oblikah povezovanja in združevanja v družbeni

reprodukciji in da je odgovoren družbeni skupnosti. Zakon o združenem delu zelo konkretno opredeljuje tako odgovornost fizičnih oseb za izpolnjevanje delovnih obveznosti, odgovornost za opravljanje samoupravljalških funkcij, prav tako pa je v zakonu obdelana tudi, da jo tako imenujem, družbenopolitična odgovornost, ki se nanaša zlasti na varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine, kjer se opredeljuje odgovornost poslovnih organov in organov samoupravljanja in seveda odgovornost celotnega kolektiva. V samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela bo treba vse te oblike odgovornosti konkretno opredeliti in izdelati. Vgraditev vseh oblik odgovornosti, tako kot jih navede zakon o združenem delu, v samoupravne splošne akte in njeno izvajanje, je nujen pogoj za nadaljnji razvoj in utrjevanje socialističnih samoupravnih odnosov. Omenil bi še, da so v zakonu o združenem delu pravice in dolžnosti delavcev postavljene v približno enaki relaciji, to je da obsegu pravic odgovarja tudi kak obseg dolžnosti.

Že v začetku ste omenili kot eno zelo pomembnih nalog pri realizaciji zakona o združenem delu, da se preprečijo kakršnekoli oblike odvajanja dohodka in sredstev delavcem v temeljni organizaciji združenega dela. Kaj bi lahko v tej zvezi omenili glede samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu?

Pri samoupravnem odločanju je treba poudariti neposredno samoupravljanje, ki se odvija preko osebnega odločanja delavcev, odločanja po delegatih v samoupravnih organih in organih politične oblasti in uresničevanja neposredne delavske kontrole. Zakon o združenem delu podrobno razčlenjuje odnose, ki naj bi jih delavci vzpostavili med seboj pri samoupravnem odločanju. Seveda pa daje zakon dovolj prostora, da se posamezna vprašanja uredijo s samoupravnimi splošnimi akti v samih organizacijah združenega dela glede na specifičnosti delovanja posameznih organizacij združenega dela. Posebej bi omenil odločanje delavcev preko delegatov. Delegatski sistem je oblika neposrednega samoupravljanja. Delegatski sistem zagotavlja dovolj možnosti za sporazumevanje in vsklajevanje posameznih interesov in skupni družbeni interes. To je nova vzpodbuda, nove možnosti za združevanje interesov delavcev, združevanje dela in sredstev, seveda ob pogoju, da je subjekt odločanja le delavec v temeljni organizaciji združenega dela. Uresničevanje delegatskih razmerij je eno bistvenih vprašanj, od katerega je odvisna nadaljnja izgradnja samoupravnih socialističnih odnosov v združenem delu in v celotni družbi.

Na začetku smo tudi glede uresničevanja novih odnosov na področju svobodne menjave dela. Gotovo nas tukaj čakajo še zelo pomembne naloge?

Odnosi med delavci v materialni proizvodnji in delavci v družbenih dejavnostih morajo temeljiti na enakopravnosti. Delavci v nematerialni sferi družbene reprodukcije prispevajo svoj delež k ustvarjanju dohodka v materialni proizvodnji ter pridobivajo dohodek kot svoj dohodek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela materialne proizvodnje na podlagi svobodne menjave dela. V okviru samoupravnih interesnih skupnosti se morajo enakopravno dogovoriti porabniki in proizvajalci storitev. Dogovoriti se morajo o skupnih planih razvoja posameznih družbenih dejavnosti v skladu s potrebami združenega dela in obstoječimi materialnimi možnostmi. Uresničevanje svobodne menjave dela je seveda šele na začetku, vendar že kaže pozitivne premike. Ravno sedaj delavci v temeljnih organizacijah združenega dela razpravljajo o prvih predlogih planov in programov razvoja družbenih dejavnosti za petletno plansko obdobje na osnovi katerih se bodo razvijale družbene dejavnosti.

Kaj bi glede uresničevanja zakona še posebej poudarili?

Dodati moram, da s samim zakonom ne bodo rešeni vsi problemi. Zakon tudi ne daje odgovorov na vse konkretne primere, ki jih bo treba reševati v organizacijah združenega dela. S samim zakonom se tudi ne bodo sami od sebe spremenili odnosi v organizacijah združenega dela. Potrebna bo angažirana akcija tako delovnih ljudi kot tudi njihovih subjektivnih sil kot so ZKJ, SZDL, sindikati, Zveza socialistične mladine ter drugih organiziranih socialističnih sil za izvajanje

zakona v samo konkretno prakso. Na podlagi zakona o združenem delu se mora razvijati republiška zakonodaja. Veliko odgovornega dela pa seveda čaka delavce v organizacijah združenega dela pri sami konkretizaciji zakona o združenem delu. Samoupravne norme morajo temeljiti na ustavi in zakonih; pri tem pa bo potrebnih celo vrsto originalnih rešitev z ozirom na specifičnosti delovanja in poslovanja posameznih organizacij združenega dela. Strokovnjaki in strokovne institucije bodo morale tudi nuditi svojo pomoč. Zakon je že začel veljati. Obstoječe temeljne in druge organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in organizacije poslovnih združenj morajo prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti samoupravne sporazume o združevanju, druge samoupravne sporazume, statute in druge samoupravne splošne akte z zakonom o združenem delu, ki jih določajo program in izvajanje določb tega zakona in to najpogostjeje v dveh letih od njegove uveljavitve. Določbe zakona o združenem delu, ki se nanašajo na ugotavljanje celotnega prihodka, razporeditve dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev pa se uporabljajo od 1. januarja 1978. dalje. Vse to narekuje takojšnji pristop k delu za realizacijo določil zakona o združenem delu v organizacijah združenega dela.

Mara Ovsenik

Ali ima inovacijsko znanje vrednost?

Čeprav je leto inovacij formalno minilo, se aktualnost tega problema nenehno nadaljuje. Zaradi tega so nam toliko bolj dragoceni vsi prispevki, še posebej prispevki prizadetih in odgovornih strokovnjakov, ki nam še bolj osvetljujejo gibanje na področju inovativne dejavnosti. S tem je, seveda, še toliko bolj vzpodbudno, čeprav smo prav v Iskri že v preteklem razdobju dosegli v gibanju za razvoj inovacij veliko uspehov, in uredništvo zato toliko bolj z zadovoljstvom objavlja prispevek, ki ga je za nas pripravil direktor področja za stike z javnostjo Miloš Kobe.

Veliko govorimo in pišemo, da moramo pri doseženih stopnjah gospodarske razvitosti sedaj bistveno povečati produktivnost našega dela, če hočemo še dalje vzdržati korak z gospodarskim razvojem v svetu. V temeljih tako republiškega kot Iskrinega srednjeročnega plana smo zapisali, da moramo preiti na moderne proizvodne tehnologije in k izdelkom, ki bodo v svoji vrednosti vsebovali kar največji delež znanja.

Izhajajoč iz te splošno znane in priznane uvodne ugotovitve pa bi rad povedal nekaj misli, ki zadevajo naš praktični odnos do znanja nasploh in do inovacijskega znanja za „novo proizvajanje“ še posebej. K temu me je vzpodbudila tudi ena zadnjih TV oddaj iz ciklusa „V živo“, ki je imela malce provokativen naslov „GORJE PAMETNEMU“ in omiljevalni dostavek – „ALI RES?“ Ne bi hotel kritizirati oddaje, v kateri sem sam sodeloval, vendar menim, da je prišla, kot pravi pregovor, bolj „bika za dlako

kot za roge“. Neprisrčni gledalec bi si namreč zlahka ustvaril vtis, da je pri nas treba spremeniti samo nepravilni in „slovensko zavistni“ subjektivni odnos do individualnih izumiteljev in avtorjev najrazličnejših tehničnih izboljšav, pa bo malodane odpravljena glavna ovira za naš tehnološki in proizvodni napredek. Žal stvari niso tako enostavne.

Ko to trdim, nikakor ne podcenjujem pomena izumiteljstva in množične inventivnosti kot trajne akcije, ki mora odločilno dvigati našo tehnično kulturo in ustvarjati družbeno ozračje za pravilno vrednotenje inovacijskega znanja. Pojmovati pa izumiteljsko dejavnost kot tisto, ki bo prevzela glavno izvedbo našega tehnološkega razvoja v dobi, ko so veliki tehnološki napredki rezultat samo dobro organiziranih, večinoma interdisciplinarnih raziskovalnih teamov, ki so dolgoročno zasnovani in sistematično vodeni ter oboroženi z vrhunsko opremo, je seveda globoka zmotna.

Takšno pojmovanje, ki bi se glede na poudarek omenjene oddaje (in ne samo nje) lahko porodilo nepoučenemu gledalcu, bi utegnili odvrčati družbene napore od reševanja bistva problematike. To bistvo pa je v tem, da mora v naš gospodarski sistem vgraditi inovacijsko znanje kot obvezno in nepogrešljivo sestavino procesa proizvodnje.

Da je znanje, kako proizvajamo, v procesu proizvodnje kljub rastoči avtomatizaciji (ali pa prav zaradi nje) nepogrešljivo in da postaja celo pomembnejše od materialnih proizvodnih sredstev (strojev), ni nikakršnega načelnega dvoma več. V tem procesu je vloga materialnih proizvodnih sredstev tudi v celoti razjasnjena in imajo le-ta v njem ustrezno ovrednoteno mesto. Zanje veljajo pravila investiranja: amortizacija, s katero proizvodno sredstvo obnovimo pa je vgrajena v ceno proizvodov, ki so z njimi izdelani. Minimum te amortizacije je celo predpisan z zakonom, ker je ob današnji razvitosti samoupravljanja vendarle še treba zagotoviti, da se bo družbena proizvodna zmogljivost obvezno obnavljala. Za znanje, ki pa je kot proizvodna zmogljivost še hitreje potrebno obnove in razvoja, pa je šele sprejem Zakona o združenem delu dal podlago, da uvedemo podobno „amortizacijo znanja“, ki bo podrobneje urejena s kasnejšimi predpisi.

Amortizacija znanja pomeni, najširše pojmovano, zagotavljanje sredstev za raziskovalno in razvojno delo ter strokovno kadrovske izpopolnjevanje, namenjeno obnovi proizvodnega programa. To pomeni, da bodo morali proizvodni stroški vsebovati tudi obvezen delež za znanje, ki ga bomo potrebovali za obnovo in nadomestitev sedanjih proizvodov z izboljšanimi, novjšimi in sodobnejšimi.

Ne čakajoč na tovrstne zakone in predpise, smo se v Iskrinem Samoupravnem sporazumu o temeljih plana 1976 do 1980 za tako amortizacijo znanja že sporazumeli. V čl. 11. so se vse TOZD obvezale, da bodo l. 1980 skupno vlagale najmanj 4 % od vrednosti proizvodnje za inovacijsko dejavnost, od tega pa določen del (čl. 13.) združevale za pomembnejše, tako imenovane strateške inovacijske projekte. Nedavno je tudi Gospodarski vestnik objavil predlog, naj bi bila ta amortizacija različna po posameznih panogah, pri čemer se n. pr. za elektroindustrijo, ki tehnološko najhitreje zastareva, predlaga celo 4,2 % od vred-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Tovarna baterij Zmaj samostojna delovna organizacija v SOZD Iskra

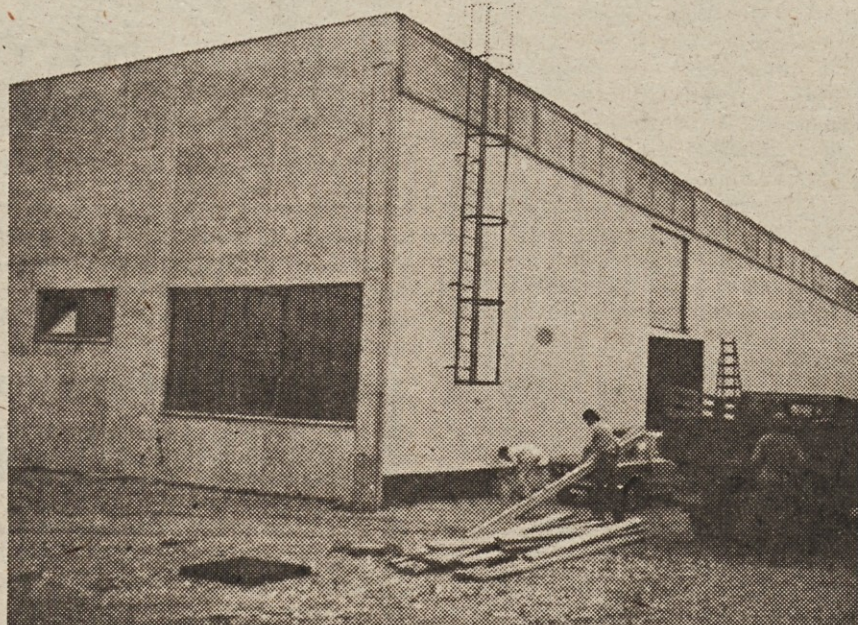
Velika Iskrina družina se je s prvim julijem 1973 povečala še za eno, že utečeno tovarno z nad pol stoletno tradicijo – za Tovarno baterij „Zmaj“ v Ljubljani. Le-ta se je v ZP Iskra vključila kot samostojna delovna organizacija, od 1. januarja 1975 naprej pa je po takratni reorganizaciji Iskre poslovala kot temeljna organizacija združenega dela v okviru Industrije elementov za elektroniko.

V letošnje leto stopa Tovarna baterij Zmaj v novi organizacijski obliki, kot samostojna delovna organizacija SOZD Iskra. Kako in zakaj – o tem smo se pogovarjali z direktorjem tovarne Milanom Slemnikom in iz tega razgovora izluščili naslednji zapis.

Najbrž so bili dovolj tehtni razlogi, ki so ZP Iskra narekovali zadnjo reorganizacijo konec l. 1974, ko se je morala preosnovati skladno z načeli nove ustave. Čas za njeno preosnovo sicer ni bil prekratko odmerjen, vendar je spričo obsežnosti in zahtevnosti nalog te preosnove le potekel prehitro in morda je prišlo do oblikovanja delovnih organizacij znotraj SOZD Iskra brez ustreznih ekonomskih in drugih analiz. Ta ugotovitev prav gotovo velja za vključitev Tovarne baterij Zmaj, kot TOZD v Industrijo elementov za elektroniko.

Zbori delovnih ljudi so o tem predlogu razpravljali in ga slednji sprejeli, pri čemer je stekel zakonit postopek za izločitev dotedanje TOZD Tovarne baterij Zmaj iz delovne organizacije IEZE in postopek za njeno ponovno registracijo kot samostojne delovne organizacije v okviru SOZD Iskra.

Razumljivo je v času iskanja najustrežnejše oblike organiziranosti sicer beseda tekla tudi o povezovanju tovarne v okviru proizvajalcev kemijskih izvorov energije. Nedvoumno so upravičeni tudi njeni interesi po združevanju na tem področju glede na delitev dela,

Objekt Tovarne baterij Zmaj na Stegnah (na suki se med gradnjo) je zdaj že v uporabi.

Že v samem začetku Tovarna baterij Zmaj v okviru IEZE ni videla možnosti za smiselno dohodkovno povečanje, vendar se je, da ne bi ovirala izpeljave celotne preosnove ZP Iskra, tedaj strinjala z vključitvijo v to industrijo.

Vse odtlej pa do zadnjih dni aprila preteklega leta so iskali najustrežnejši status tovarne, ki bi ustrezal sodobni ustanovni organiziranosti. V obširnih in tehtnih razpravah so se izoblikovala stališča, da je najustrežnejša rešitev za Tovarno baterij Zmaj izstop iz Industrije elementov za elektroniko. O tem se je vodstvo tovarne pogovorilo tudi s predstavniki družbeno-političnih organizacij SOZD Iskra in doseglo soglasje.

skupno načrtovanje in usklajevanje razvojnih programov, cenejšo skupno obdelavo tržišča in drugo.

Nedvoumno pa so za tovarno pomembne tudi možnosti, ki jih ima v okviru SOZD Iskra – možnosti za vpliv in vključevanje v poslovni program elektroindustrije, vključevanje v njeno zunanje-trgovinska prizadevanja, izraba določenih znanstveno-tehničnih in drugih zmogljivosti SOZD Iskra, kot AOP, instituti, informativni sistemi in drugo.

In po zakonu o združenem delu je povezovanje v več SOZD po interesu možno uresničiti.

Dosedanja organiziranost tovarne kot TOZD v IEZE je bila tudi ovira za

Pred XI. kongresom ZKJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

iz katerega izvira. S tem je tesno povezan problem odnosa do delegatskega sistema. To je jasno izrazil Edvard Kardelj z besedami: „Odločilno vprašanje za našo družbo je, kdo bo v delegacijah in pod čigavim vplivom bodo te delegacije.“

Na kongresu bo tekla tudi beseda o vlogi zveze komunistov in njeni usmerjenosti. S tem v zvezi lahko pričakujemo statutarne spremembe v smeri možnosti za integracije dela in sredstev, ki jih ponuja zakon o združenem delu. Spremembe pa zahteva tudi sama socialna struktura našega prebivalstva, ne na koncu pa tudi organiziranost komunistov v delovnih organizacijah, ali širših integracijah. Program ZKJ verjetno ne bo doživel sprememb, saj je večina članstva enotnega mnenja, da ga ni potrebno spreminjati. O tem je povedal Stane Dolanc v novoletnem intervjuju za „Delo“ naslednje: „Mislim, da se vsi strinjamo s tem, da programa ni potrebno spreminjati. Naš program je še vedno aktualen, čeprav bi morda lahko kaj bolje formulirali in napisali, dvomim pa, da bi lahko napisali boljši program.“

S. F.

Prvi, a odločni koraki Iskre v svet mikroelektronike

Lani v začetku leta se je v našem listu zvrstila vrsta člankov in razgovorov o pomembni temi – mikroelektroniki, ki naj bi se čimprej razvila v Iskri, kot ena izmed najbolj perspektivnih dejavnosti. Nekakšno zatišje v zadnjem času, ki je nastopilo po tej seriji gradiv s tega zanesljivo zelo pomembnega področja pa ne pomeni, da je stvar zaspala. Nasprotno! Podpisan je bil že tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za razvoj in uvajanje mikroelektronike in – kar je nedvomno še posebej pomembno – tu so že tudi prvi konkretni rezultati, ki zgovorno pričajo, da Iskra resnično in že s prvimi vidnimi uspehi usmerja svojo dejavnost na področje mikroelektronike.

Priznanje Iskri

(Nadaljevanje s 1. strani)

na, TAM Maribor, Inštitut za tekstilno tehnologijo Ljubljana, Elektrokovina Maribor, Zavod za raziskavo materialov in konstrukcij Ljubljana in Gospodarska zbornica Slovenije, kot edina organizacija te vrste v državi, ker je vedno bila pripravljena pomagati pri tem ne dovolj afirmiranem in družbeno tako zahtevnem delu.

V imenu ZP Iskra je priznanje prevzel predsednik skupščine Združenega podjetja Iskra Vladimir Klavs.

Potem, ko je Milan Krajnovič ob izročitvi priznanj čestital predstavnikom delovnih kolektivov iz Slovenije, je posebej naglasil: „Kolektiv jugoslovanskega zavoda za standardizacijo je v gospodarstvu Slovenije naletel ne samo na korektne in kvalitetne sodelavce, ampak tudi na oporo, ki predstavlja osnovo za jugoslovansko standardizacijo. V vašem okolju je namreč najprej dozorelo pojmovanje, da je standardizacija kot nova disciplina proizvod in spremljevalec razvoja družbe, da predstavlja izredno orodje v boju zoper negativne posledice naše civilizacije in zelo učinkovito orodje za nadaljnje usmerjanje razvoja industrijske družbe, v kateri živimo. Zelo pogosto se srečujemo s pojmovanjem, da je glavni dosežek standardizacije v tem, ker vodi v enotna jugoslovanska tržišča, v enotni sistem meril, v racionalizacijo proizvodnje, predvsem množične in serijske, v kooperacije in odstranjevanje tehničnih težav pri izvedbi. Brez dvoma je to točno, vendar je to samo del tega, kar ta disciplina nudi sodobni družbi ...“

Milan Krajnovič je v nadaljevanju ta prizadevanja smiselno povezal s cilji samoupravnega sistema, hkrati pa je menil, da sodobne oblike izkoriščanja nerazvitih dežel ni mogoče preprečiti z zaščitnimi carinami, davkom na promet in administrativnimi omejitvami. Sistem mora biti dopolnjen s tehničnim instrumentarijem standardizacije, ki se ga danes zelo učinkovito poslužujejo industrijski razvite dežele. Sodobnim oblikam izkoriščanja moramo kljubovati s sodobnimi sredstvi zaščite, ne da bi sami zapirali svoje tržišče. Novi zakon o standardizaciji ta proces uspešno načinja.

Potem, ko je v imenu GZS prejel priznanje tudi njen podpredsednik tov. Babič, je tudi sam poudaril pomen standardizacije, „toliko pomembnejši v pogojih pomanjkanja delovne sile in energije. Prav tako je tudi standardizacija nujen dejavnik v mednarodni menjavi, kajti na tujem tržišču sta kvaliteta in cena vselej odločilni. Priznanja na področju standardizacije so nov impulz za delo v prihodnje. Čeravno je pri tem prišla do izraza vloga posameznika, je tudi zelo primerno, da so dobile priznanja delovne organizacije, saj to odraža stvaren položaj v naših splošnih prizadevanjih za standardizacijo, prizadevanjih, v katerih ne smemo nikoli popustiti, saj je standardizacija delo, ki ni nikoli končano!“

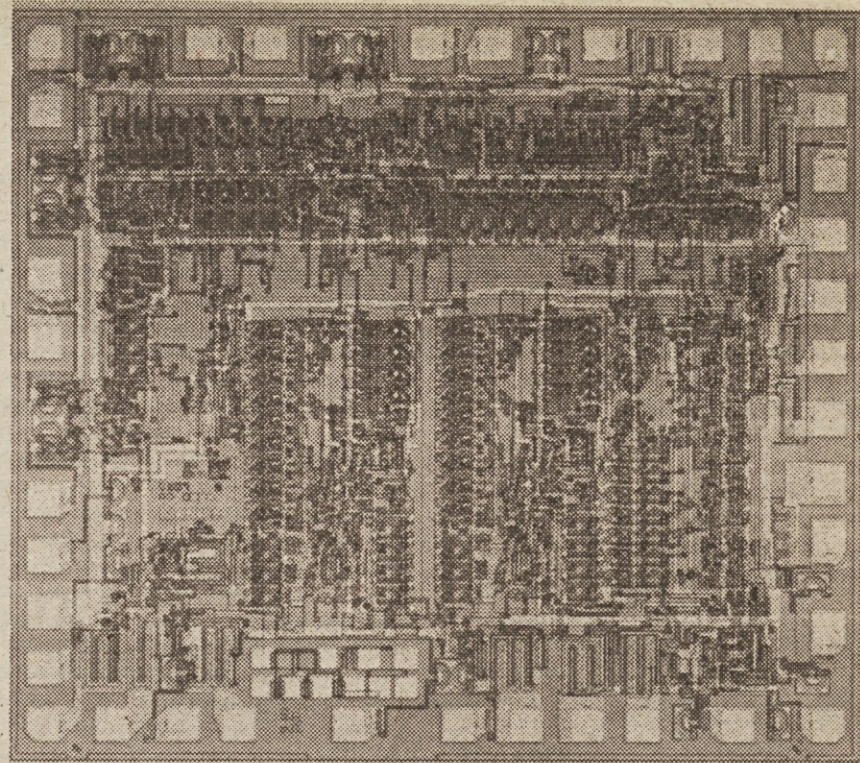
Cestitkam se pridružuje tudi naše glasilo z željo, da bi, tako kot je dejal v pogovoru tov. Franc Špiler, vodja službe za kompleksno tehnično dokumentacijo, „službe za standardizacijo na vseh treh nivojih (v skupnih službah ZP, v delovnih organizacijah – industrijah in v posameznih TOZD), še naprej razvijale to koristno dejavnost in se po svojih močeh še bolj aktivno vključevale v prizadevanja, za čim racionalnejšo proizvodnjo, za zmanjšanje asortimana materiala, za določevanje kriterijev kvalitete izdelkov, za nadomeščanje uvoznega materiala z domačim in za kar se da enotno poslovanje znotraj ZP Iskra.“

mak

reč velikost komaj 2,4 x 2,7 milimetrov in vsebuje prek 1.500 transistorjev – uspeli ustvariti tako kompleksno vezje, ki ima prek 80 % naključne logike.

Uspeh, ki so ga ti naši strokovnjaki po vmitvi v domovino delajo trenutno vsi na fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani – je prav gotovo velik, če ne celo izjemen, pohvalili pa so njihove sposobnosti, prizadevnost in resnično neumornost pri zahtevnem delu tudi vsi strokovnjaki pri firmi AMI, saj je njihov prvi izdelek – imenovano vezje po svojih lastnostih na svetovni ravni. To je hkrati tudi prvo tovrstno vezje po naročilu za industrijo pri nas, ki je izpolnilo pričakovanja. Prvo, sicer ne za industrijske namene izdelano podobno vezje so izdelali že v začetku lanskega oktobra in ga zdaj še temeljito preizkušajo v vseh, najtnejših pogojih delovanja.

To so torej prvi oprijemljivi in konkretni rezultati, ki so v Iskri nastali kot plod združevanja sredstev za dejavnost skupnega pomena, katere sadove naj bi sčasoma uporabljale vse TOZD SOZD Iskra, če se hočejo – in to je vsekakor nujno – čimprej preusmeriti v mikroelektroniko. Monolitna integrirana vezja po naročilu in z visoko stopnjo gostote torej imamo, s tem pa tudi možnosti za izdelavo

vezij, katera lahko po potrebi dopolnujemo s standardnimi, na trgu dosegljivimi po sorazmerno zmernih cenah in katerih proizvodnjo vpeljemo bi bilo nerentabilno. Monolitna integrirana vezja bo proizvodila načrtovana nova tovarna na Stegnah. Tankoplastna vezja trenutno v zadostnih količinah izdelujejo na fakulteti za elektrotehniko, se pa Iskra že tudi pripravlja na osvojitve

tovrstne proizvodnje. Debeloplastna vezja, kot lahko razberemo iz sosednjega sestavka pa že redno proizvajajo v tovarni v Sentiernju.

S tem bo Iskra obvladala že skoraj celotno področje mikroelektronike in si na stečaj odprla vrata v posodobljene večine proizvodnih programov, kar je nujno, če se hočemo v zadostni meri uveljaviti in utrditi na zunanjih tržiščih.

— J. C. —

ISKRA IEZE – TOZD UPORI IN POTENCIOMETRI, SENTJERNEJ

Debeloplastna vezja v redni proizvodnji

Z direktorjem Ludvikom Simoničem in vodjo razvoja inž. Darkom Pavlinom v TOZD Upori in potenciometri v Sentiernju smo se pogovarjali o sedanji stopnji razvoja in proizvodnje hibridnih debeloplastnih vezij in s tem otipljivih dosedanjih rezultatov tesnega sodelovanja strokovnjakov Inštituta Jožef Stefan, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, fakultete za elektrotehniko in tovarne.

Oba sogovornika sta rada odgovarjala na vprašanja, saj je nova proizvod-

nja dejavnost zelo pomembna, obetajoča in se uteka celo bolje od pričakovanj.

Iz razgovora povzemamo najbolj bistveno.

Od 28. novembra 1975, ko je s skromno slovesnostjo stekla poskusna proizvodnja-substratov za elektroniko in vezij v debeloplastni tehnologiji pa do danes je sicer minilo komaj dobro leto dni. Spričo zahtevnosti nalog to ni kdo ve kakšno obdobje, a vendar doseženi rezultati v tem času že pričajo, da dosedanja vlaganja in prizadevanja strokovnjakov niso bila zaman in, da na tem področju doseženo hkrati hrabri in vzpodbujajo k novim razvojem in investicijskim naporom, da bodo doseženi obetajoči cilji, ki jih lahko prinese v to smer naravnana proizvodnja.

V preteklem poslovnem letu se je v Sentiernju proizvodnja hibridnih debeloplastnih vezij že tolikanj utekla, da so jo v določeni meri že tudi upoštevali v letošnjem proizvodnem načrtu tovarne uporov in potenciometrov. Njen delež v celotnem letošnjem načrtu na prvi pogled sicer ni kdo ve kako izrazit, saj bo znašal okrog 7 milijonov dinarjev, kljub temu pa pomeni lep napredek in dosežek dosedanjih prizadevanj, zlasti še, ker se zaradi pomanjkanja ustrezne opreme v tej proizvodnji še pojavljajo ozka grla, ki zavirajo njeno še hitrejšo rast.

Veliko prednost nadaljnjo rast te proizvodnje predstavlja ustrezna domača keramika, ki omogoča večjo prilagodljivost pri sprejemanju naročil in upoštevanju vseh želja naročnikov, oz. kupcev. Domača tovrstna keramika je namreč odpravila časovno, finančno pa tudi asortimansko odvisnost tovarne od zunanjih virov.

Imenovana proizvodnja v TOZD Upori in potenciometri v Sentiernju zajema dve vrsti vezij in sicer: pasivna debeloplastna vezja, kjer so uporabne komponente in natisnane prevodne poti (vezja) z izvodi, zaščiteni pred zunanjimi vplivi in hibridna debeloplastna vezja, pri katerih so vključene še diskretne, pasivne ali aktivne komponente, kot miniaturni kondenzatorji, diode, tranzistorji, vse pa zaščiteno v ustreznih ohišjih.

Pasivna debeloplastna vezja so uporabljiva v proizvodnji od kalkulatorjev pa do televizijskih sprejemnikov, kot ceneni elementi v izdelkih za široko rabo, prav tako pa tudi v izdel-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Delovni sestanek zunanje trgovinske mreže

V dneh od 12. do 14. januarja t. l. je bil v Postojni delovni sestanek predstavnikov Iskrine zunanjetrgovinske mreže. Ta sestanek je začel direktor marketinga Iskra Commerce Anton Stipanič, sledile pa so uvodne besede generalnega direktorja SOZD Iskra Jožeta Hujsa, medtem ko je imel osnovno poročilo o načrtu in realizaciji izvoza v letošnjem letu Janez Žepič.

Glede na pomembnost sestanka in njegov obširni dnevni red, kot tudi glede na to, da je trajal dlje od priprave in tiska današnje številke, bomo podrobneje poročali prihodnjič!

Ali ima inovacijsko znanje vrednost?

(Nadaljevanje z 2. strani)

nosti proizvodnje. Vemo hkrati, da velike svetovne firme iz naše panoge vlagajo 8, 10 in še več odstotkov v ta namen itd. Skratka, obvezno zagotavljanje tovrstnih sredstev je pred nami.

Toda, da bomo lahko tudi dokazali, da smo ustrezni odstotek sredstev v takšni ali drugačni obliki vložili v inovacijsko dejavnost in s tem pridobili „znanje za novo proizvodnjo“, bomo morali ustvariti merila za vrednotenje tega znanja. Prav pri tem smo bili namreč najmanj napredni in prodorni ter najbolj podvrženi uravnilovskim predsodkom. Pojavov, ki to ilustrirajo, je dovolj. Eden od njih je n. pr. že naslov omenjene TV oddaje ter obravnava v njenih prvih dveh urah, ki je pokazala porazen odnos do individualnih izumiteljev in inovatorjev nasploh. Drug, za mene neprimerno bolj zaskrbljujoč pojav so n. pr. osebni dohodki razvojnih strokovnjakov, inženirjev in tehnikov v mnogih tovarnah in celih panogah in še posebej tistih, ki so nosilci dela in odgovornosti za razvoj in napredek proizvodnje.

Niso tako redke organizacije, celo na naših proizvodnih področjih, pri katerih imajo razvojni strokovnjaki z visoko izobrazbo, nepogrešljivi za jutrišnjo eksistenco tovarne, osebni dohodek komajda kaj višji od povprečnega osebnega dohodka v Sloveniji, ki je danes že znatno čez 4000 din! Hkrati pa vemo, da ima več kot polovica zaposlenih v Sloveniji (pa tudi v ISKRI!) znanje le takoimenovane ozkega profila, čemur smo včasih rekli nekvalificirani ali priučeni! Predvsem v tem je vzrok za beg mladih strokovnjakov s tehnične v trgovinsko, upravno-administrativno in drugo zaposlitev, skratka tja, kjer so zadolžitve za izpeljavo razvoja proizvodnje že bolj odmaknjene in zabrisane, kar vse lahko upravičeno vzbuja dolgoročno zaskrbljenost za naš tehnološki napredek.

Zanimivo pa je, da znamo znanje dokaj dobro vrednotiti in ga v celoti priznavamo in celo uvrščamo v ekonomski sistem vsakega TOZD, ko gre za njegov nakup v obliki know-how od zunaj. Pogajamo se za ceno, jo pla-

čamo, v investicijo in v proizvodne stroške vkalkuliramo tak ali drugačen način njegovega odplačila, itd. Priznavamo tudi stroške za inozemske strokovnjake, ki so včasih tudi nekajkrat višji od tega, kar prejme domači razvojni kolega iz lastne hiše kot osebni dohodek. Res je tudi, da znamo dokaj dobro določiti ceno znanja, kadar ga v obliki naših licenc plasiramo v inozemstvo, kar se v zadnjem času že vse pogostejše dogaja. Zakaj pa doma, v lastnem TOZD, kadar gre za domače delo, tega nikakor ne znamo prav?

Nadaljnji primer, da znanju ne priznavamo prave vrednosti je v tem, da v dobi, ko tehnično znanje zastareva skorajda prej, predno se konča proces rednega strokovnega šolanja, v bistvu z ničemer ne terjamo obvezne obnove tega znanja. Kaj ni absurdno, da skoraj v nobenih opisih in pogojih delovnih mest ne zasledimo zahteve po periodični obnovi in pridobivanju nujnega novega znanja, ampak se zadovoljimo z enkrat doseženo, takšno ali drugačno formalno izobrazbo, nakar pa 20, 30 ali 40 nadaljnjih let prepuščamo posamezniku, da si več ali manj „za hobby“ ali le z izkušnjami (ki temeljijo vedno le na preteklosti!) obnavlja in pridobiva novo delovno znanje, če hoče? Tudi takšno naše obnašanje je eden od pojavov, da novega proizvodnega znanja ne vrednotimo in ne ocenjujemo kot nepogrešljivega elementa razvoja družbene reprodukcije, ampak ga prepuščamo „prosti presoji“ posameznika.

Osnovni problem sistemskega neupoštevanja „znanja za proizvajanje“ pa se kaže predvsem pri dosedanjih vlaganjih v raziskovalno in razvojno (RR) dejavnost. (Pri tem zaenkrat zavestno puščamo ob strani vprašanje učinkovitosti tovrstnih vlaganj, kar je posebna tema). Na pritisk za povečanje teh vlaganj, za katera se vsi strinjamo, da so premajhna, se je do danes večinoma odgovarjalo s tezo: „V raziskave in razvoj ne moremo vlagati več, ker smo premalo akumulativni“ namesto: „Nismo dovolj akumulativni, ker vlagamo premalo v raziskave in razvoj“. Še vedno so razmeroma redki, ki verjamejo, da je slednje in samo slednje res. Hkrati pa je tudi res, da izkušnje iz polpretekle dobe niso

vzpodbujale teh vlaganj, ki so, gledano navidezno in kratkoročno, zmanjševale sproti dohodek.

Zaradi prepuščanja tega pomembnega vprašanja subjektivnemu in kratkoročnemu odločanju je bila do večeraj administrativna bitka za cene ali druge sistemske privilegije neprimerno krajša, cenejša in učinkovitejša pot za dvig akumulativnosti. S stabilizacijo in uveljavljanjem kvalitetnejšega gospodarjenja, zlasti pa z neizogibnim sočenjem s konkurenco na svetovnih trgih, pa smo se pričeli hitro vrteti v začaranem krogu: zastarel proizvodni program – nizke izvozne cene – nizka akumulativnost – majhna vlaganja v lastno raziskovalno dejavnost – še bolj zastarel proizvodni program in tako naprej, vedno nižje po spirali navzdol, dokler ne pričnemo klicati vseodpuščajočo „družbo“ na pomoč. In vendar je ta krog mogoče odpreti edinole z večjimi vlaganji v raziskave, v razvoj, v znanje, kako proizvajati nove proizvode, in kako obvladati nove tehnologije. Odpiranje tega kroga moramo vgraditi v naš gospodarski sistem in inovacijsko znanje vključiti kot obvezno sestavino v naši reprodukciji, ga ovrednotiti in doseči, da bo vsak proizvod, od trenutka svoje pojave na tržišču, v svoji vrednosti avtomatsko vseboval tudi sredstva, namenjena za svoje lastno inoviranje oziroma zamenjavo!

Prepričan sem, da v povedanem leži bistvo problema naše inovacijske dejavnosti in s tem relativne tehnološke zastarelosti naših proizvodnih programov. Zasnovane sistemske rešitve nas bodo, čeprav z elementi „prisile“, vendar privedle do spoznanja, da je znanje nepogrešljivo proizvodno sredstvo, da ima svojo vrednost (celo mnogo višjo, kot smo jo do sedaj priznavali) ter da se ne bomo več smeli slepiti z navideznim dohodkom na račun podcenjevanja inovacijskega znanja. In ko bomo takšna vlaganja postavili vsaj v isto vrsto z vlaganji v zgradbe in stroje, bomo lahko trdili, da smo tudi sistemsko oboroženi za nadaljnjo tehnološko tekmo z razvitim svetom, za tekmo, ki se ji ne moremo in ne želimo izogniti, saj je pogoj naše ekonomske in tudi politične neodvisnosti.

Miloš Kobe

Zakon terja spremembe

V DO Industriji za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko poteka razprava o prilagoditvah novemu zakonu o združenem delu – Več možnosti

Novi zakon o združenem delu odpira mnoga pomembna vprašanja v zvezi z bodočo organizacijo tako ZP Iskra kot tudi DO Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Globoko posega v naše vsakdanje pojmovanje mesta in vloge tako posameznika kot tudi OZD v sodobni jugoslovanski družbi. Kot nujne postavljajo pred nas drugačne razsežnosti pa tudi kvaliteto našega razmišljanja.

Človek in DO sta neločljivo povezana z družbo, sta njen sestavni del – bodisi v občini, bodisi v republiki, celotni državi in tudi v svetovnem merilu. Zato je še kako pomembno, da se znamo pravilno usmeriti in se tako organizirati, da bomo kos bodočim nalogam.

Seveda si ne moremo delati utvar, da bo šlo vse gladko in naenkrat. Sodobna tehnologija zahteva sodobne organizacijske prijeme, treba se bo spopasti s preživelimi metodami dela pa tudi medsebojnimi odnosi. Današnji svet zahteva novega človeka, ki ve, kaj hoče, vendar pa ne na tuj račun. Znati dobro delati in prodajati, od ustvarjenega dohodka odvajati družbi dogovorjeni del ter v tako pridobljenem splošnem blagostanju napredovati v svojem življenjskem standardu tudi sami, to je torej naši cilj.

Zakaj pravzaprav tako dolg uvod? Preden se odpravim na dolgo in vijugavo pot, moram vedeti, kam želim priti. In mi to vemo. Gradimo družbo blagostanja vseh delovnih ljudi, kjer bo vsak posameznik mogel razviti in izkoristiti vse svoje sposobnosti, s tem pomagati celotni družbi, ta pa mu bo vložene napore bogato vračala v najrazličnejših oblikah. Jasnno je, da je sodobni svet zelo zapleten in prav tako življenje v njem. Kakš bomo razrešili obstoječa protislovja in zapreke, pa je odvisno od nas samih – in to vseh. Ne moremo namreč pričakovati, da bo nekdo tretji razumel naše lastne probleme – mi sami jih bomo morali zaznavati, jih razreševati v sklopu celotne družbe z medsebojnim dogovarjanjem ter poiskati za vse sprejemljive odločitve.

EKONOMSKI ODNOSI

Čeprav so naporji za izpopolnitev sistema združevanja dela in sredstev v omenjeni DO prisotni že dalj časa in se je ta prilagajala ustavnim ter zakonskim določilom, pa jo čaka tudi na tem področju še precej dela. TOZD je treba končno uveljaviti ne samo kot samoupravne, pač pa tudi kot osnovne ekonomske celice, ki bodo lahko tudi dejansko in ne samo verbalno odločale ter razporejale svoja denarna sredstva in ustvarjeni dohodek. Cilj zakona namreč je, da bo omogočil vpliv na gospodarjenje slehernemu članu kolektiva, za kar pa mora imeti slednji tudi interes. Boljše gospodarjenje kot posledica take vzajemne povezave pa je potem neizogibni pozitivni premik. Tako bo ravno finančno poslovanje DO doživelo bistvene spremembe. Najprej bo treba urediti po-

pravek razdelitve sredstev in virov sredstev (zlasti denarnih), terjatev in obveznosti. K temu velja dodati še ureditev ovrednotenja materialnih pravic in obveznosti, izhajajočih iz sklenjenih poslov in za katere so se skupno odločili delavci v vseh tistih TOZD, ki so bile ob podpisih pogodb v sestavi Elektromehanike. Posledice skupnih odločitev morajo torej skupaj nositi vse TOZD. Pri dosednji obliki organiziranosti (skupni žiro račun in solidarna odgovornost) to ni predstavljalo bistvenega problema. Ker pa bo v kratkem uveden za vsako TOZD tudi lasten eksterni žiro račun, velja izhodišča za ta prehod vnaprej ustrezno urediti. Za razdelitev sredstev, virov sredstev ter ovrednotenje materialnih pravic in obveznosti je izdelala 3-članska komisija iz sestava strokovnih služb DO naslednje predloge:

- da se po stanju 31. 3. 1977 opravi popravek (sprememba) razdelitve sredstev in virov sredstev z dne 31. 12. 1975,
- da se za medsebojne obveznosti do 31. 12. 1976 opravi solidarno pokrivanje obveznosti po dosedanjih izhodiščih, ki so oblikovana v ustrezni samoupravnih aktih,
- da se za prvo obdobje prehoda na nove dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami, ki so poslovale na skupnem žiro računu, uredijo zadeve s posebnim dogovorom,
- da se za leto 1977 in za naprej ovrednotijo pravice in obveznosti, ki izhajajo iz dolgoročnih poslovnih odločitev, in sicer:
  - A – za dobavo in montažo 13 TATC PTT podjetjem
  - B – za licenco M 10 C
  - C – za investicijo in opremo Labore I. in Labore II.
  - Č – za obveznosti do firm Perles Švica, IRET Trst, ISKRAEMEC Ekvador
  - D – za vlaganje sredstev v Iskrino poslovno stavbo. Za obveznosti pod A, B in C bo potrebno urediti tudi razmerje do Iskra Commerce kot sopodpisnika in pogodbenega partnerja.
- da se izdela izračun predvidenega rezultata (ostanka dohodka ali izgube) do konca poslovnega razmerja oz. do sanacije stanja za posamezne posle,
- do 31. 3. 1977 naj delovna skupina pripravi predlog samoupravnega sporazuma za razporeditev obveznosti in pravic, ki izhajajo iz dolgoročnih pogodb. Obveznosti in pravice se razporedijo na tiste temeljne organizacije, ki so bile v sestavi Elektromehanike v času podpisa pogodbe.

Nadaljnji posegi so predvideni v oblikovanju cen v notranjem prometu blaga in storitev oz. v t. im. dohodkovnih odnosih. Bistveni in odločilni element za ugotavljanje dohodka med njegovim nastajanjem se nadalje ostane delovni nalog. Vsak nalog ima svojo TOZD – nosilko, ki prevzame nani-

evidentirane stroške ter dobi za njegovo izgotovitev priznano realizacijo. Vse ostale TOZD, ki sodelujejo pri nalogu, pa imajo status internega koope-ranta. Material za izgotovitev dviga in nosi stroške zanj TOZD – nosilka. Sestavni del pa bo polizdelek le v primeru, če ga bo TOZD – nosilka uporabila za vgradnjo v skladu s potrebami po nalogu ter ga tudi skladiščila v svojem skladišču polizdelkov. V vseh drugih primerih pa bo veljal polizdelek kot eksterno kupljeni del. Notranja realizacija se bo v skladu s sprejeto opredelitvijo izražala kot: prodaja materiala v nespremenjenem stanju, prodaja sestavnih delov iz obsega osnovne proizvodnje, opravljanje proizvodnih storitev iz obsega osnovne proizvodnje ter dobave v pomožni proizvodnji in režijske storitve. S tem v zvezi še izvajajo podrobne, časovno določene ukrepe.

Finančna funkcija v novih odnosih bo morala predvsem: zagotoviti dnevno informacijo o likvidnostnem stanju vsake TOZD ter pravilno usmerjati denarne tokove. V l. 1977 bo finančno poslovanje v DO imelo značaj prehodnega obdobja, trajalo pa naj bi do uvedbe interne banke. V prvem delu tega obdobja (do 31. 3. 1977) bodo odprti eksterni žiro računi ter drugi računi denarnih sredstev pri SDK, izdelani zaključni računi TOZD in pokrite obstoječe izgube. V obdobju do 31. 12. 1977 pa naj bi bila opravljena delitev sredstev. Prav možno je namreč, da delitev, opravljena 31. 12. 1975, potrebuje popravke, kar pa bo lahko ugotoviti šele po opravljenem zaključnem računu za l. 1976. V zvezi s tem obstajajo naslednji predlogi:

– Da s l. 4. 1977 odpremo pri SDK za temeljne organizacije, ki sedaj poslujejo navzven preko skupnega eksternega žiro računa, za vsako temeljno organizacijo svoj eksterni žiro račun in ostale druge račune denarnih sredstev.

– Da so odnosi temeljnih organizacij v pogledu blagovnih in denarnih tokov do zunanjih in notranjih komitentov neposredni ob vključitvi komercialnega področja kot obvezni skupni komercialni funkciji vseh temeljnih organizacij v razmerju do zunanjih partnerjev (varianta A).

– Da se ob neobstoju interne banke skupna finančna služba pojavlja kot strokovni organ pri urejanju finančnih odnosov med temeljnimi organizacijami in združeno banko (skica I).

– Da se do 31. 3. 1977 oblikuje skupni organ (finančni odbor), ki bo ob strokovnem sodelovanju skupne finančne službe skrbel za optimalno angaziranje sredstev iz priliva in iz kreditnih sredstev. Predhodno je treba sprejeti dogovor o sestavi tega finančnega odbora in poslovnik o njegovem delu. Predlog o sestavi odbora in predlog poslovnika o njegovem delu pripravi pravni oddelek.

– Da se z dopolnitvijo samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo ali s posebnim samoupravnim sporazumom določijo merila za pokrivanje izgub po načelu solidarnosti.

IN RAZMERJE TOZD DO TUJIH TVRDK?

Če naj bodo jasni ekonomski odnosi med TOZD, je treba podrobno opredeliti tudi pravice in obveznosti TOZD do tujih tvrdk, katerih bodisi celotni bodisi delni lastnik so oziroma soudeležene v kakršnemkoli smislu. Prvenstvene pri tem bodo naslednje naloge:

- dvoumno zapisati pravna razmerja med inozemskimi firmami in temeljnimi organizacijami;
- v skladu z načeli o združevanju dela in sredstev morajo biti temeljne organizacije soudeležene v učenjkih združenih sredstvih, kar je seveda treba urediti s samoupravnimi sporazumi o združevanju sredstev;
- prizadete temeljne organizacije tekoče obveščati o poslovanju ter razvojnih načrtih teh inozemskih firm.

Organiziranost in izvajanje dohodkovnih odnosov zavisi tudi od pogojev organiziranosti v okviru SOZD ISKRA oz. različnih poslovnih skupnosti, predvsem tudi ZINVOJ.

V okviru SOZD se opravljajo nekatere naloge, ki so drugod v pristojnosti delovne organizacije. Funkcije, ki se opravljajo v SOZD, naj ne bi opravljali tudi v delovni organizaciji. Predvsem je bistveno stališče do organiziranja interne banke. Dohodkovno bo potrebno opredeliti tudi stroške, ki jih temeljne organizacije prispevajo za delovanje

- SOZD ZP ISKRA,
- SOZD ISKRA – GORENJE.

Treba pa bo tudi ugotoviti višino sredstev, potrošenih za prodajno funkcijo Iskre – Commerca po ustanovitvi lastnega komercialnega področja v DO.

Glede dejavnosti delovne skupnosti skupnih služb obstajajo naslednji predlogi:

- da se financiranje dejavnosti skupnih služb opravlja po dveh načinih, in sicer kot zaračunavanje storitev (svobodna menjava dela) ter kot pokrivanje stroškov na osnovi ugotovljenega sorazmernostnega deleža;
- da naj delovna skupina, ki naj jo imenuje glavni direktor, do 31. 3. 1977 pripravi predlog samoupravnega sporazuma med delovnimi skupnostima skupnih služb in temeljnimi organizacijami ter v okviru tega ob strokovni pomoči finančno-računovodskega in organizacijskega področja izdela metodologijo in postavi normative za zaračunavanje dejavnosti skupnih služb kot storitve. Osnova za obračun naj bo plan za leto 1977;
- da naj se komercialno področje vključno z nabavno službo osnuje s l. 1. 1977 kot samostojna delovna skupnost.

Osební dohodek naj bi izražal tako osební kot kolektivni prispevek k uspešnosti družbenega dela, proizvodnja naj bi bila tako racionalnejša in storilnost dela povečana. Zato naj bi se TOZD v samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in OD dogovorile tudi za odvisnost OD od poslovnega uspeha posamezne TOZD, ob sicer enakih merilih in osnovah.

Za izvedbo vseh teh nalog bodo seveda potrebni ustrezni kadri, ki bodo poleg strokovne izobrazbe imeli tudi temeljito znanje o Zakonu o združenem delu in bodo disciplinsko odgovorni za njihovo izvrševanje. Seveda pa velja ponovno poudariti, da so ravno številni interesi, ki povezujejo TOZD med seboj, tisti, ki pripomorejo do poslovno uspešnejših ter dolgoročnejših odločitev. In kot taki so najpomembnejši element integracije TOZD v DO.

PREGLED NOVE SAMOUPRAVNE ORGANIZIRANOSTI

Pri uveljavljanju izpopolnjenih samoupravnih odnosov, ki jih prinaša zakon, se mora DO po svoji presoji osredotočiti predvsem na naslednja bistvenejša vprašanja:

- zasnove nadaljnjega samoupravnega in organizacijskega razvoja ELEKTROMECHANIKE
- opredelitev TOZD in njenih funkcij v okviru DO kot samoupravne asociacije TOZD
- opredelitev DO in njenih funkcij (skupnih služb)
- vzpostavitev dohodkovnih soodvisnosti in povezav med TOZD oz. deli delovne organizacije
- povezovanje interesov in oblike združevanja dela in sredstev
- oblike in metode informiranja delavcev in razvijanje oblik neposrednega odločanja
- povezovanje DO v okviru ZP ISKRA.

Vsled predvidene nadaljnje rasti in razvejanosti dejavnosti DO (saj prihaja do težav pri koordinaciji in do dolo-

čene togosti v odnosih že sedaj) bo nujno poskrbeti za večjo dinamiko, bolj pospešeno in hitreje informiranje ter prilagodljivost. To pa pomeni: ali znotraj DO razviti podsystemske enote in s tem preiti na štiristopenjsko upravljanje ali iz sestava sedanje DO izločiti TOZD s proizvodnimi programi prenosne tehnike in elektrooptike ali pa postopna delitev v več manjših DO s programsko sorodnimi TOZD. Ustrezno temu naj bi se razdelile tudi skupne službe. Še vnaprej naj bi enotno urejali:

- politiko in osnove nagrajevanja
- politiko kadrovanja, štipendiranja, izobraževanja
- sistematizacijo delovnih mest
- urejanje razmerij v združenem delu
- ostale sporazume in akte, ki urejajo sistemsko vprašanja, za katera je smiselno, da so urejena enotno.

Tudi organizacija osnovnih funkcij TOZD naj bi bila povsod podobna, saj to olajša odnose v poslovanju in določanju delovnih obveznosti posameznih služb.

Z uvedbo ekonomsko-analitične dejavnosti v TOZD pa bo slednjim zagotovljena možnost ocenjevanja svojega gospodarskega položaja ter potrebna povezava z združenim računovodstvom. Posredovane ji bodo morale biti vse potrebne informacije s strani finančne, računovodske službe ter elektronskega računskega centra. Glede na sedanjo velikost, predvideno nadaljnjo delitev oziroma specializacijo proizvodnje naj bi se iz sedanje TOZD TEA razvili dve novi – TOZD Releji in stikalniki ter TOZD Telefonski aparati in naprave, o čemer bo seveda odločal kolektiv TOZD TEA sam. Na ravni DO pa naj bi urejali naslednja vprašanja:

- koordinacija programskega razvoja posameznih TOZD, izvajanje enotne standardizacije in tipizacije in razvoj številčnih in klasifikacijskih sistemov
- načrtovanje razvoja delovne organizacije in koordinacija planov TOZD
- koordinacija investicijske izgradnje v pogledu izvajanja dogovorjenega programa investicij in prevzemanja večjih inženiring poslov doma in v tujini
- načrtovanje in koordinacija razvoja tehnologije in razvoj sistemov vrednotenja dela in časa
- organizacija informacijskega sistema in razvoj avtomatske obdelave podatkov
- finansiranje osnovne dejavnosti TOZD
- računovodsko načrtovanje, vodenje računovodskih poslov, analiza in statistika
- načrtovanje prodaje, opravljanje prodajnih poslov, projektiranje in zagotavljanje skupnega nastopa na tržiščih
- opravljanje skupne nabavne dejavnosti v mejah, ki zagotavljajo skupni nastop pri dobaviteljih osnovnih materialov
- izvajanje enotne kadrovske politike, politike nagrajevanja, štipendiranja, izobraževanja in sistema varnosti in samozaščite, in opravljanje pravnih poslov.

Enakih dejavnosti naj ne bi bilo hkrati v TOZD in v DO, pač pa samo na eni od obeh ravni. Seveda pa bo potrebna še nadalje njihova medsebojna koordinacija.

Ker vse TOZD ne koristijo enako t. im. združenih operativnih služb, je tudi finansiranje po sistemu ključa nepravilno in ga bo treba spremeniti. Glede na kritiko TOZD v zvezi s prevelikim obsegom skupnih služb bo tega nujno zmanjšati, ob tem pa zagotoviti logično in ekonomično celovitost poslovnega sistema. Obstaja niz variantnih predlogov reorganizacije, ki so sedaj v razpravi v DO. Do vseh sta v zadnjih dneh lanskega decembra že zavzela svoja stališča tako svet ZK kot tudi delavski svet delovne organizacije. Svet ZK je s tem v zvezi sprejel naslednje sklepe:

1. Svet meni, da je gradivo primerno za vzpodbuditev in vodenje širših razprav v kolektivu.
2. Vzporedno z razpravami je treba pričeti tudi s konkretnimi akcijami v smislu predpriprav za realizacijo teh tež v samoupravno prakso, kot je navedeno v gradivu.
3. Svet je dodatno k sklepoma osvojil še predlog tov. Simončiča, in sicer, da naj vsaka TOZD na osnovi prave pripravi kot dodatek k temu gradivu perspektive in izhodišča za tista področja, ki so zanje pomembna, pa v gradivu niso obdelana ter mnenje nasploh, kaj pričakuje od teh zasnov, za vse nejasnosti pa pripravi vprašanja.

Priredila: Viktorija Budkovič-Rayes

Debeloplastna vezja v redni proizvodnji

(Nadaljevanje s 3. strani)

kih merilne, regulacijske in profesionalne tehnike. Tudi hibridna debeloplastna vezja so uporabljiva v precejšnji meri pri izdelkih za široko rabo, zlasti široka pa je njihova uporaba v telefoniji in regulacijski tehniki.

Povpraševanje v svetu po obeh vrstah debeloplastnih vezij raste neverjetno hitro in daleč presega vsa pričakovanja. Prav tako pa tovrstna vezja vedno močneje prodirajo tudi v TOZD Iskre kot v IPT, ATC, TEA, Števeci, v TOZD Industrije avtoelektričnih izdelkov, seveda pa tudi v druga podjetja, kot IMP, Digitron Buje in v Iskra France, IRET in drugam.

Iz doslej povedanega je razvidno, da je sprčo pomanjkanja lastnih strokovnjakov, sodelovanje s strokovnjaki Instituta Jožef Stefan rodilo obilne sadove, vendar pa bo potrebno še vnaprej za vsestransko korist.

Kot rečeno proizvodnja debeloplastnih vezij v Šentjermu teče, ven-

dar je na svoji sedanji stopnji praktično že omejena, glede na razpoložljivo opremo, katere pomanjkanje ustvarja določena ozka grla.

Prav zato bodo – če hočemo to proizvodnjo ustrezno razviti in razširiti, potrebna še nadaljnja investicijska

vlaganja tako v razvoj kot tudi v še manjkajočo opremo.

Le tako bo tovarna v Šentjermu lahko v popolnosti doprinesla svoj delež pri razvoju mikroelektronike v Iskri.

J. C.

Delo na avtomatu za tiskanje.

Idejno-politično usposabljanje članov ZK v Elektromehaniki

Sodobna vloga zveze komunistov zahteva od članov višjo stopnjo idejno-politične usposobljenosti. Tako se tudi program idejno-političnega usposabljanja članstva v ZK iz leta v leto dopolnjuje in posodablja glede na družbeno-politične in idejne potrebe. S programom pa se zagotavlja permanentnost, stopenjsko dograjevanje zanj in množičnost. Organizacija Zveze komunistov v ISKRI Elektromehaniki že nekaj let posveča veliko pozornost tudi usposabljanju svojih članov in kandidatov za sprejem v ZK.

Tako so osnovne organizacije ZK in svet ZK Elektromehanike za vse kandidate za sprejem v ZK in mladih članov v sodelovanju z Delavsko univerzo v Kranju pripravili uvajalne seminarje, na katerih so kandidate seznanili s programom in statutom ZKJ, zgodovino nastanka, razvojem ter bojem ZKJ in nalogo članov ZK v socialistični družbeni preobrazbi.

V letu 1976 sta bila dva seminarja in sicer prvi spomladi in drugi v mesecu decembru. Oba seminarja sta bila dvodnevna in se ga je udeležilo po 66 kandidatov iz vseh TOZD-ov Elektromehanike. Na decembrskem seminarju pa so še posebej spregovorili tudi o: Protislovjih družbene lastnine v sodo-

bnih jugoslovanskih družbi, o ekonomsko-socialnih značilnostih sodobnega sveta, o družbenem bistvu delegatskih razmerij in o aktualnih vprašanih gospodarskega razvoja ISKRE.

Usposabljanje članov ZK mora temeljiti na marksistični družbeni teoriji, namenjeno pa je potrebam za konkretne politične akcije osnovnih organizacij. Omenimo naj tudi, da je v treh letih končalo partijsko politično solo pri CK ZKS pet članov ISKRE — Elektromehanike, dva pa jo še obiskujeta. Poleg tega pa se več članov iz Elektromehanike udeležuje seminarjev, ki jih v okviru programa idejno-političnega usposabljanja članov ZK pripravlja Občinski komite ZKS Kranj. Posebno pozornost pa posvečajo tudi samoizobraževanju in študijskemu delu v osnovnih organizacijah ZK.

S programom, ki so ga sprejeli za idejno-politično usposabljanje članstva ZK v Elektromehaniki, zagotavljamo idejno dograjevanje članstva ter množičnost, osnovne organizacije ZK pa prevzamejo z njim obvezo, da bodo vsi člani ZK vključeni v eno izmed oblik idejno-političnega usposabljanja.

Janez Kuhar

Problemi terjajo ureditev

Prostorska stiska na Blejski Dobravi bistven problem — Kako do boljše izobrazbene strukture in družbenega standarda zaposlenih.

V Iskri — TOZD Obratu telefonskih elementov na Blejski Dobravi se že dalj časa ubadajo s kopico problemov. Glede na to, da smo v našem glasilu nedavno podrobneje pisali o vzrokih za preusmeritev proizvodnje (zmanjšano naročilo italijanske veje Siemens), pa si to pot ogledmo drugo plat problema in to s stališča zaposlenih.

Prostori TOZD so bili zgrajeni l. 1970 v skupni izmeri 1280 kv. m. Proizvodne površine je 640 kv. m. V l. 1974 so za potrebe naraščajoče proizvodnje najeli na Jesenicah še dodatnih 186 kv. m prostorov. Od 150 je število zaposlenih naraslo na 412, čeprav so bili prostori predvideni le za 300. Za sedanje potrebe preusmerjene proizvodnje bodo potrebovali dodatni prostor, razširiti pa bo treba tudi skladiščne, garderobne in sanitarne prostore. Zato se je vodstvo TOZD TEL in DO že dogovarjalo z ustreznimi organi v jeseniški občini za pridobitev zemljišča, da bi lahko razširilo obstoječo zgradbo. Tudi idejni projekt za to že obstaja, problem so le finančna sredstva. V DO Industriji za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko se tega problema svoje TOZD dobro zavedajo, vendar glede na negativen poslovni rezultat v zadnjem obdobju ni možno računati na večja sredstva za nove investicije.

V omenjeni TOZD so zaposlene večinoma ženske, od katerih jih je pretežno število mladih mater. Zato se zaradi premajhnih zmogljivosti otroških vrtcev, izmenskega dela ter potrebnega priučevanja delavk za zahtevnejša dela na spremenjenem proizvodnem programu pojavlja tudi neurejeno otroško varstvo. Svoje dodajo še izostanki zaradi boleznih zaposlenih, nege bolnih otrok oziroma brez prave potrebe izgubljenih ur po čakalnicah zdravstvenih ustanov. Tako se kot najbolj smotrna postavlja zahteva prizadetih delavk, da v bodoči razširjeni kompleks proizvodnega obrata vključijo hkrati tudi lastni otroški vrtec ter obratno ambulanto. Menda ni potrebno posebej poudarjati, kakšno bistveno olajšanje bi to pomenilo za počutje in delovno storičnost zaposlenih mater. Omogočilo pa bi tudi bistvene prihranke delovnih ur.

Tudi družbena prehrana ni urejena, saj dnevno vozijo topli obrok in ostalo hrano iz kranjske Elektromehanike. To pa obrok podraži. Poleg že omenjenih prostorske stiske, ki ne prizanaša niti njihovemu prostoru za družbeno prehrano, je to glavni razlog, da želijo organizirati tudi lastno kuhinjo.

Problemi so se z leti nakopičili, žal pa so bile rečitve le delne, zasilne in kratkoročne. Ob neprestanem povečevanju proizvodnega programa v preteklih letih skoraj ni bilo čutiti vzporedne skrbi za primerne delovne pogo-

je članic in članov kolektiva. Kljub naporom za reševanje njihovih stanovanjskih problemov je ostalo nerešenih še 30 prošenj za najem stanovanja. Te namerava DO rešiti do l. 1980 — bodisi z nakupom najemniških stanovanj, bodisi s posojili za individualno gradnjo oziroma s pomočjo solidarnostnega sklada.

Vse te probleme so člani kolektiva obravnavali tudi na posebnem sestanku dne 9. 12., ki so mu prisostvovali predstavniki DPO v DO, občini Jesenice, sekretarka Sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk pri RK SZDL Vlada Jan, predstavnica Zveze sindikatov Slovenije Dolfka Boštjančič ter predsednica Sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk pri Obk SZDL Jesenice Mara Taler.

Sklican je bil na pobudo delegata TOZD TEL pri tem svetu. Zedinili so se, da bo treba s skupno akcijo napore za razrešitev problemov pospešiti. V ta namen so osnovali tudi posebno komisijo, ki je naknadno izdelala naslednje zaključke (navajamo jih v celoti): Razprava vseh prisotnih je ne-sporno ugotovila, da je trenutna situacija kritična in zahteva nujne rešitve. Zato je potrebno določiti program nadaljnjih akcij in odgovorne nosilce.

1. Proizvodni program PABX telefonskih central je nujno v okviru danih možnosti prenesti v TOZD TEL. Vzpostavit s tem mora DO organizirano poskrbeti za strokovno pomoč za osvajanje proizvodnje. S tem je razvoj in socialna varnost TOZD TEL zagotovljena.

2. Realizacija navedenega je pogojena z razširitvijo prostorskih kapacitet. Problem je rešljiv edino z aktivnim sodelovanjem Elektromehanike in Sob Jesenice. To pa zaradi tega, ker nastopata dva problema:

a) lokacijska problematika, katere do danes DO ni mogla rešiti.

b) v zaostrenih pogojih gospodarjenja je finančna konstrukcija rešljiva le v tesnem sodelovanju in prizadevanju tako DO, TOZD TEL kot tudi ustreznih organov Sob Jesenice.

3. Skupščina občine Jesenice in Elektromehanika morata v neposred-

nih dogovarjanjih izdelati program pripravljen za start novogradnje v letu 1977, ker je izvrševanje proizvodnega programa pogojeno le z novimi prostori. Predstavniki TOZD TEL takšno akcijo odločno zahtevajo, glede na dejstvo, da je v obstoječih prostorih nemogoče dosegati delovne zadolžitve iz srednjeročnega programa.

4. TOZD TEL s sodelovanjem DO mora vsled pomanjkanja ustreznih kadrov pospešeno organizirati izobraževanje zaposlenih ob delu s ciljem, da se strokovni kadri usposablajo znotraj kolektiva za uspešno osvajanje proizvodnega programa.

5. Glede na razpravo o družbenem standardu zaposlenih je ugotovljeno, da je problem družbene prehrane (toplega obroka), otroškega varstva, zdravstvenega varstva zelo prisoten, izredno pereč in zahteva:

a) zadolžuje se vodstvo DO in TOZD TEL, da reši problem toplega obroka,

b) glede otroškega varstva, zdravstvenega varstva, stanovanjske politike itd. se zadolžuje TOZD TEL (preko svojih delegatov v SIS), da bo prisotno problematiko uspešneje reševala. V tem smislu je nujna večja povezava TOZD TEL s KS Bl. Dobrava.

6. Svet za spremljanje družbeno-ekonomskega položaja žena pri občinski konferenci SZDL Jesenice ugotavlja, da so problemi zaposlene žene v tem TOZD-u premalo prisotni v programih družbenopolitičnih organizacij, po drugi strani pa prevladuje mnenje, da je družbenopolitična angažiranost delavk iz TOZD TEL nezadovoljiva. Ker je aktivno reševanje prisotne problematike odvisno od vseh zaposlenih in odgovornih, je nujno potrebno vzpodbuditi žene k večji družbenopolitični aktivnosti.

Viktorija Budkovič-Rayyes

Kilometri, ki vodijo v življenje

Leto 1976 je bilo rekordno tudi pri udeležbi naše mladine na mladinskih delovnih akcijah. Akcije so se začele že v maju, končale pa so se v drugi polovici septembra. Najbolj obsežni sta bili zvezni mladinski delovni akciji KOZJANSKO in POSOČJE '76. Nič manj pomembne po svoji idejni zasnovi pa niso bile vse ostale republiške mladinske delovne akcije. In to: Suha krajina, Slovenske gorice, Brkini in Kozbana.

Čeprav številke in odstotki največkrat odbijajo bralce, pa jih navajam zaradi njihove pomembnosti in zanimanja zanje. Pogovarjal sem se z vodjo štaba za mladinske delovne akcije pri Občinski konferenci ZSMS Kranj Božom Rogeljo in s članom istega štaba Viljemom Rusjo.

Med drugim je Rogelja povedal:

„Naj povem, da je vse podatke o mladinskih delovnih brigadah posredovala republiška konferenca ZSM Slovenije, oziroma republiški štab za MDA. Tako kot prejšnja leta so bile tudi lani organizirane MDA na republiški in zvezni ravni pa tudi lokalne. V zvezni akciji Kozjansko '76 so naši brigadirji opravili enkratno delo — skupaj 52.099 efektivnih ur. S tem so presegli normo za 120 %. Pri kopanju vodovoda in urejanju regionalnih cest na tem področju so izkopali 56.604 kubičnih metrov materiala. Vsa opravljena dela so bila ob zaključku akcije, všteto vse izmene od 16. maja do 29. avgusta, ocenjena na 4,47 milijonov dinarjev.“

Vili Rusja pa je nadaljeval:

„Druga zelo pomembna akcija je bila POSOČJE '76. Prav vsi vemo, kakšno katastrofo pomeni potres za prebivalce Posočja. Mladinci smo se že 27. junija vključili v akcijo za pomoč tamkajšnjemu prebivalstvu. Zadnji brigadirji so odhajali na delo še 18. septembra. Sodelovali so pri popravilju objektov. Vrednost opravljenih del znaša 8,40 milijonov dinarjev. Tudi tukaj je bila norma presežena za 93 %. Med brigadirji so bili tudi mladinci iz Iskri: šest mladih delavcev in dva učenca iz gospodarstva.“

Toliko o dveh največjih zveznih mladinskih delovnih akcijah, organizirane pa so bile seveda še druge:

Sklepi 6. zasedanja DS DO Elektromehanika (23. 12. 1976)

Pri pregledu izpolnjevanja sklepov prejšnjih zasedanj DS je bil podan odgovor na sklep DS s 3. zasedanja dne 14. 7. 1976, ki se nanaša na delitev stroškov skupnih služb za TOZD s področja telekomunikacij. DS se strinja, da ostane predlagani sistem prispevka za skupne službe za leto 1976 nespremenjen, za leto 1977 pa bo to vprašanje rešeno z ureditvijo dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami.

Delavski svet je obravnaval osnutek tez za razpravo o samoupravni organiziranosti v Elektromehaniki z vidika zakona o združenem delu in predlog ekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami. DS je obravnaval tudi vse predložene pripombe posameznih delegacij in je na podlagi le-teh ter ostale razprave sklenil naslednje:

a) DS soglaša s osnutkom tez o samoupravni organiziranosti kot primer-nim gradivom za nadaljnjo razpravo, ki naj izoblikuje dokončen predlog.

b) DS soglaša s predlogom sprememb in dopolnitev ekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami, ki so predvidene za izvedbo v letu 1977.

c) DS priporoča temeljnimi organizacijam, naj najkasneje do konca januarja 1977 oblikujejo še dodatne pripombe na predlog sprememb in dopolnitev ekonomskih odnosov.

d) DS opozarja temeljne organizacije, da se pravočasno pripravijo za način poslovanja, ki ga bodo uveljavile predlagane spremembe in dopolnitve.

Delavski svet je obravnaval predlog za konstituiranje temeljne organizacije Tovarna računalniških sistemov ter o projekciji programske usmeritve te te-

meljne organizacije za obdobje 1977 do 1982 ter predlaga delavskim svetom TOZD v potrditev naslednje sklepe:

a) Delavcem, ki ustanavljajo temeljno organizacijo, pripadajo sredstva po istih kriterijih kot vsem drugim delavcem, ki so ustanavljali temeljne organizacije.

b) Po predlogu, ki je bil posredovan temeljnimi organizacijam, naj bi Tovarna računalniških sistemov pridobila naslednja sredstva:

— delovna sredstva, ki jih uporabljajo, neodplačno;

— sredstva sklada skupne porabe — stanovanja in krediti, kot jih imajo delavci v TRS;

— obratna sredstva po angažiranju glede na plan za leto 1977 kot ostalim temeljnimi organizacijam. Obračun se opravi skupno s korekturo izračuna ob prehodu na nove ekonomske odnose med TOZD.

c) Sprejme se solidarna odgovornost do novoustanovljene TOZD TRS oziroma enaka odgovornost, kot jo imajo sedaj dogovorjeno.

Nadalje je delavski svet v zvezi z razpravo in danimi pripombami sklenil, da mora team za projekt računalništvo razčistiti predložene pripombe s posameznimi TOZD. Glede na pomembnost in časovno omejitve je treba usklajevalni postopek izvesti, v kolikor je še mogoče, do konca leta 1976 ali pa takoj v prvih dneh leta 1977.

Četudi je bilo v zvezi z ureditvijo plačevanja najemnin za koriščenje prostorov v poslovni stavbi ISKRE v Ljubljani sprejetih že več sklepov, to vprašanje še vedno ni rešeno. Zaradi tega delavski svet Elektromehanike ponovno zahteva od Skupščine ZP Iskra, da o tej zadevi razpravlja na svojji seji dne 27. decembra in sprejme ustrezen sklep, da se vprašanje najemnin v PPC stavbi uredi do 31. decembra 1976.

Delavski svet je sprejel sklep o vključitvi DO Elektromehanike v mednarodno poslovno združenje INTERELEKTRO. V Interlektro se vključujejo naslednje TOZD v sestavi merilno regulacijske in stikalne tehnike:

— Tovarna stikal

— Tovarna instrumentov

— Tovarna števecv

— Tovarna mehanizmov

— Tovarna elektronskih instrumentov

V to poslovno združenje se vključujemo skupaj z DO Avtomatika, s katero si delimo tudi stroške v odnosu 1 : 1. Stroški naj bodo sestavni del gospodarskega plana in razdeljeni po TOZD glede na njihovo udeležbo in po posebnem dogovoru.

DS imenuje glavnega direktorja DO za pooblaščenega predstavnika Iskri Elektromehanike Kranj za podpis samoupravnega sporazuma in drugih aktov v zvezi s članstvom.

DS pooblašča glavnega direktorja za imenovanje stalnega pooblaščenega predstavnika DO v Koordinacijskem odboru jugoslovanskega dela tega poslovnega združenja.

Delavski svet je sklenil tudi, da se pri Ljubljanski banki Ljubljana doseže podaljšanje moratorija na dva kredita.

Delavski svet je nadalje potrdil Samoupravni sporazum o programu in izvajanju pospešene racionalizacije pretoka blaga. Za podpisnika sporazuma je imenovan predsednik DS DO Jože Zaletel.

Delavski svet je sprejel na znanje informacijo, da je poslovni odbor na svoji seji dne 16. 11. 1976 odobril pristop k Samoupravnemu sporazumu o temeljnih planov Ljubljanske banke in njenih poslovnih enot za obdobje 1976—1980. Za podpisnika sporazuma za vse TOZD, razen za Inštitut za prenosno tehniko, ki je že pooblastil svojega direktorja, je bil imenovan glavni direktor Aleksander Mihej.

Delavski svet je odobril izdajo garancije za 3.000.000 SFr v korist Solothurner Handelsbank, Grenchen, kot delno kritje kreditiranja firme Perles, Pieterlen, ki ga kreditirajo naslednje banke v Švici:

— Solothurner Handelsbank, Grenchen

— Bank Langenthal, Langenthal

— Kontonbank Bern, Biel

— Schw. Kreditanstalt, Solothurn

za dobo enega leta. Delavski svet je na podlagi predloga odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sklenil, da se uredi UKV zveze na relaciji Iskra — Elektromehanika Kranj

— Lipnica—Otoče—Blejska Dobrava.

Aleksander Lap

V novembru 1976 je odšla v pokoj telefonistka Malči Martinjak iz kadrovskega področja naše DO. Direktor kadrovskega področja Ivan Cvar ji je ob tej priložnosti izročil darilo in se ji zahvalil za vestno 20-letno delo in ji zaželel zdravja in zadovoljstva.

Sporazum o sodelovanju

V decembru preteklega leta sta po sklepu samoupravnih organov Tovarne obdelovalnih strojev Potisje iz Ade in delovne organizacije ISKRA—Industrija za avtomatiko—TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav SVN glavna direktorja tov. Jene Janoš in tov. Ivo Klešnik podpisala samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju na področju razvoja, proizvodnje in prodaje obdelovalnih strojev in odlitkov.

Želja po sodelovanju med tema dvema predstavnikoma jugoslovanske strojeградnje in elektroindustrije sega že daleč nazaj in je s podpisom tega samoupravnega akta dobila svojo dokončno obliko. Namen tega sporazuma je, da bo zagotovil nemoteno koordinacijo in uveljavljanje skupnih interesov za čim hitrejši razvoj in ekonomski efekt združenega dela obeh tovarn. Obenem naj bi zagotovili čimboljši perspektivni razvoj avtomatizacije na področju strojeградnje tako za obe podpisnici sporazuma kot za celotno jugoslovansko strojeградnjo.

Ta sporazum je eden prvih, ki ga je Iskra—Avtomatika sprejela v smislu smernic srednjeročnega programa o razvoju. In kaj konkretno prinaša samoupravni sporazum, katerega realizacija bi pomenila nov korak v domači strojeградnji?

- razvoj sistema za numerično upravljanje, elektronskih sistemov za prosto programiranje elektronskih merilnih sistemov skupno z interfacem (prilagoditveni sistem) med napravo za elektronskim upravljanjem, strojem in elektromotornim pogonom in v odnosu na razvoj proizvodnje strojev z numeričnim upravljanjem
  - razvoj elektroopreme za stroje iz ostalega proizvodnega programa Potisja
  - razvoj proizvodnje specialnih odlitkov za potrebe Iskra—Avtomatike
  - pospešitev raziskovalnega dela z namenom, da se optimalno izkoristijo obstoječe kapacitete
  - izmenjavo strokovnih, tržnih in propagandnih informacij, ki so obojestransko koristne in druge naloge.
- Iskra—Industrija za avtomatiko se obvezuje, da bo:
- Potisju oziroma njihovim strokovnjakom pomagala pri izboru odgovarjajočega sistema numeričnega

upravljanja za določen obdelovalni stroj

- da bodo projektirali in izdelovali kompletni interface, ki služi povezavi med strojem in programsko napravo.
- Medtem se Potisje obvezuje, da bo:
  - nabavila vso elektroopremo za numerično upravljanje strojev in ostalo elektroopremo iz skupnega programa pri Iskra.
  - obenem se obvezuje, da Iskra—Avtomatika ponudi precizne odlitke, ki jih le-ta uporablja za proizvodni program, določen v sporazumu.

Istočasno s sprejemanjem in podpisovanjem sporazuma so potekali razgovori s tehničnimi ekipami iz podjetij kot so Tito iz Skopja, Dalmostroj iz Splita, Prvomajska iz Zagreba in drugimi, ki bi bili potencialni kandidati za ugraditev sistema z numeričnim upravljanjem za vrtnalno stroje, avtomatske revolver stružnice in druge, ki jih izdelujejo. Le-te bi lahko v bodoče izpopolnili do takšne stopnje, da bi jih lahko uporabili za ugraditev domačih sistemov numeričnega upravljanja.

In še nekaj besed o Potisju. Potisje iz Ade je ena izmed največjih tovarn na področju strojeградnje iz SAP Vojvodina in skupno z Iskra—Avtomatiko član poslovnega združenja Mašino Savez (le-ta združuje tovarne obdelovalnih strojev, tovarne za izdelavo strojev za plastične mase in tovarne za izdelavo strojev za obdelavo lesa iz cele Jugoslavije). Začetki Potisja segajo v 1921. leto.

Leta 1947 pa je bilo formirano Potisje z osnovnim programom: stružnice za obdelavo rotacijskih delov in druge obdelovalne stroje, izdelava sistemov za numerično upravljanje, izdelava preciznih odlitkov idr.

Od skupne proizvodnje 60 % izvažajo v dežele SEV, v zahodno Evropo, Kanado, ZDA, Mexiko in Venezuelo. Skupno je v tovarni zaposlenih 1500 delavcev, organiziranih v petih TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

Za konec lahko rečemo le to, da bomo z novim načinom sodelovanja, ki smo ga potrdili s samoupravnim sporazum v večji meri in bolje izkoriščali razpoložljive kapacitete, usklajevali razvojne programe in združevali delo ter sredstva.

Špela Dittrich

Kako napreduje gradnja novega objekta v TOZD Napajanja v Novem mestu

Novomeška Iskra—Avtomatika, TOZD Napajanja je ena izmed tistih temeljnih organizacij, ki se nenehno prizadevajo za rast proizvodnje in s tem za doseganje boljših gospodarskih rezultatov. Pri tem pa postaja pomanjkanje prostora ena od največjih ovir za nadaljni razvoj. Dober delovni prostor je pogoj za doseganje dobrih rezultatov in eden izmed osnovnih, ki narekujejo racionalno pot proizvodnega procesa.

Pomanjkanje prostora je opaziti v TOZD Napajanja najbolj v proizvodnih delovnih prostorih. S tem pa so

neposredno povezani tudi drugi pereči problemi: predvsem lakirnice, prototipne delavnice in končne kontrole.

Dovolj zgovoren je že podatek, da je lakirnica že vrsto let pereča glede pogojev za varstvo pri delu. Vse od leta 1962, ko se je TOZD Napajanja ločila od matičnega podjetja Iskra—Elektromehanika, kot ekonomska enota tega podjetja in se locirala v novomeški gospodarski regiji, ni pridobila skoraj nič prostorov. Nekaj malega so si priborile režijske službe in skladišča. Neposredna proizvodnja pa se odvija v istih prostorih, čeprav se je od 1962. leta pa do danes povečalo število zaposlenih za približno šestkrat, ob-

Novo leto v TOZD TELA in delovni skupnosti strokovnih služb

Z bližajočim se Novim letom je prišel tudi čas obdarovanja, čas ko se spomnimo svojih bližnjih in jim s toplim stiskom rok, z željo za vse dobro želimo srečo v novem koledarskem letu. To je čas, katerega se vesele predvsem otroci, ki z bleščečimi očmi in polni pričakovanja odvijajo dobljena darila.

Verjetno ni malo delovnih organizacij, ki vsako leto poskrbijo za novoletno svečanost in v ta namen obdarijo otroke svojih uslužbenec. Tako je tudi v delovni skupnosti skupnih služb osnovna organizacija sindikata povabila najmlajše na novoletno prireditev v

Festivno dvorano. Tam so se igralci Pionirskega gledališča predstavili otrokom z mladinskimi igrkami. Dogajanja je med seboj povezoval Dedek Mraz, ki je na koncu obdaril najmlajše z darili. Za najmlajše pa so v delovni skupnosti poskrbeli tako, da so jih obdarovali z boni v enaki vrednosti kot so ostali prejeti darila.

Medtem pa je otroke zaposlenih v TOZD TELA Dedek Mraz obiskal 27. in 28. decembra v prostorih obrata za prehrano na Savski c. 3. Približno 580 otrok si je ogledalo predstavo Bedak Jurček, ki so jo zaigrali dijaki bežigradske gimnazije in prejeti darila. V TOZD TELA pa niso pozabili na malčke v svojih obratih v Poljčanah, Makolah in Dobropolju, saj so tudi nje razveselili z novoletnimi darili.

Š. D.

seg proizvodnje pa za okoli petnajstkrat.

Zato se je delovni kolektiv TOZD Napajanja v letu 1974 odločil za izgradnjo nove proizvodnje hale in sicer za montažno tipsko-betonsko ločno halo tip „Gorica“ v velikosti 720 kv. m. Gradbena pogodba je bila sklenjena z SGP „PIONIR“ Novo mesto, vendar so z deli začeli šele v juniju letošnjega leta, ker prej niso razpolagali z ustreznimi finančnimi viri. Iz istega vzroka so se odločili, da naj bi gradnja potekala v dveh fazah. V prvi fazi naj bi se hala dogradila do takšne stopnje, da bi lahko služila za skladišče materiala (brez instalacij in notranjih zidov-garderobe, sanitarije).

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV, NOVA GORICA

Visok jubilej IMR

V letošnjem letu praznuje Industrija motorjev Rakovica visok jubilej 50-letnico svojega obstoja in delovanja. V zvezi s tem visokim jubilejem so nam predstavniki tega velikega kolektiva predstavili delovno organizacijo in nas zaprosili, naj s to pomembno obletnico seznanimo ne samo njihove kooperante, pač pa tudi ostale člane kolektiva širom naše domovine.

Iskra—Avtoelektrika iz Nove Gorice je po vrednosti prodaje drugi največji proizvajalec opreme za potrebe IMR-a, zato je prav, da to delovno organizacijo približe spoznamo.

Kot smo že uvodoma omenili, je bila Industrija motorjev Rakovica ustanovljena pred petimi desetletji—1927. leta. Od motorne, nato kamionske in traktorske industrije je IMR prerasla v moderno delovno organizacijo, v kateri je v petih TOZD in treh delovnih skupnostih zaposlenih 4700 delavcev. Ta močan kolektiv proizvede 54.000 motorjev, 2200 traktorjev in 12000 ton raznih odlitkov, skupen ustvarjeni dohodek pa je 2 milijardi dinarjev.

IMR je bila v predvojni Jugoslaviji last privatnega, domačega in tujega kapitala. Interesi teh lastnikov in borbe za čimvečji izkoristek takratnih delavcev so bili večji kot skrb za nadaljnji razvoj IMR in celotne jugoslovanske motorne industrije. In prav v takih pogojih je imela IMR znatno vlogo pri nastajanju in razvoju jugoslovanske motorne industrije. Leta 1930 so pričeli s proizvodnjo avionskih motorjev znamke „Jupiter“, leta 1937 pa so po čehoslovaški licenci začeli iz-

gradbena dela prve faze so že zaključena. Pri sami izgradnji izvajalec del ni naletel na večje težave. Oviro je predstavljala le nenosilnost tal in neugodne vremenske razmere.

Želja vseh članov TOZD Napajanja je, da bi lahko v novi hali čim prej stekla proizvodnja. Zato so v 1976. letu sklenili z izvajalcem del dodatno gradbeno pogodbo za izvedbo del druge faze. Po tej pogodbi naj bi se dela končala do 15. marca 1977.

Med prvo fazo izgradnje hale so se pojavila dodatna dela, kot predstavitev TR postaje, ureditev novega električnega priključka, dodaten izkop in utrjevanje tal, polaganje nove kanalizacije ter dodatne zahteve glede varnosti in tehnologije v prizidku, ki so znatno podražila gradnjo.

Dokončna izgradnja hale in ne-

predvideni dodatni stroški pa so za delovni kolektiv TOZD Napajanja predstavljali prehujo breme, katerega ni mogla nositi sama. Zato so se za pomoč obrnili na druge temeljne organizacije, združene v Iskra—Avtomatiko. Razumevanje je pokazal TOZD Inženiringi in jim posodil manjkajoča sredstva. Tako se bodo dela lahko nadaljevala in bodo vsaj tista, ki so odvisna od vremenskih razmer, pravočasno končana.

Kaj pomenijo novi prostori najbolj vedo delavci, ki združujejo svoje delo v starih prostorih TOZD Napajanja. Utesnjenost prostorov je večkrat vzrok za občasno nejevoljo samih delavcev, z novimi prostori pa se odpirajo možnosti za doseganje boljših delovnih rezultatov in s tem večje storilnosti in konkurenčnosti.

J. Česarek

delovati „Praga“ kmetijske stroje.

V času NOB so delavci IMR veliko pripomogli k odporu proti sovražnim silam, ki so pritiskale na Jugoslavijo. Partijske celice, ki so bile ustanovljene v IMR že leta 1942, so organizirano pošiljale prostovoljce v NOB. V partizanskih enotah je sodelovalo okrog 300 delavcev Industrije motorjev, 83 delavcev je v borbi padlo, trije pa so bili proglašeni za narodne heroje.

Nagel vzpon je IMR pričela doživljati po osvoboditvi Jugoslavije z razvojem novih socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov in samoupravljanja.

Z velikim elanom, s katerim so dočakali svobodo in novo družbo, so takoj po osvoboditvi Beograda 1944. leta, pričeli s proizvodnjo rezervnih delov za potrebe NOV, ki je uspešno nadaljevala z osvobajanjem naše Jugoslavije.

Prvi kamion so v IMR proizvedli leta 1947, s tem pa se je pričel nagel razvoj avtomobilske industrije v novi Jugoslaviji. V okviru programa mehanizacije kmetijske proizvodnje pa so naredili prvi traktor „Zadrugar“ leta 1950. Že istega leta so ga predstavili v veličastni prvomajski paradi.

Spremljanje potreb in razvoja jugoslovanskega kmetijstva je narekovalo Industriji motorjev, da iz leta v leto osvaja proizvodnjo novih, sodobnejših tipov motorjev in traktorjev. Prav zaradi tega uživa IMR v jugoslovanski in svetovni motorni industriji sloves vrhunškega proizvajalca.

Zanimivo je pogledati, kako naglo je naraščala proizvodnja v tem kolek-

tivu. Leta 1954 so proizvedli 401 motor, deset let kasneje 13.119, leta 1975 že 40.000, v lanskem letu pa so proizvedli 54.000 motorjev. Če pogledamo še rast skupnega dohodka, vidimo, da je bil ta leta 1965 nekaj čez 247 milijonov, lani so imeli planirani že dve milijardi dinarjev, ostanek dohodka pa skoraj 103 milijone.

Vzporedno s hitro rastjo proizvodnje je naraščalo tudi število zaposlenih. Samo majhna primerjava: leta 1965 je bilo v IMR zaposlenih 2.145 delavcev, lani pa je ta številka narasla na 4679 delavcev.

Izdelke Industrije motorjev dobimo v 30 državah na vseh kontinentih. Zaradi visoke kvalitete in moderne tehnologije se je IMR odlično vključila v mednarodno delitev dela, tu pa izstopa predvsem dolgoletno uspešno sodelovanje z renomirano firmo „Perkins“ ter uspešno sodelovanje z okrog 50 kooperanti iz Anglije, ZR Nemčije, ZAR, Bolgarije, Indije, Poljske in drugih državami.

Posebna pomena je vsekakor kooperacija z domačimi organizacijami združenega dela. Industrija motorjev sodeluje s preko 150 poslovnimi partnerji, ki svojo proizvodnjo prilagajajo potrebam IMR. Po vrednosti prodaje je največji kooperant IMR Industrija precizne mehanike iz Beograda, na drugem mestu je ISKRA—AVTOELEKTRIKA (v letu 1975—80 milijonov dinarjev), sledijo Ikarus, Petar Drapšin, —Mladenovac, TAM, Bratstvo Novi Tramak, itd. Računajo, da je preko 100 tisoč delavcev širom Jugoslavije vključeno v proizvodnjo za potrebe IMR.

Tudi v prihodnjih letih bo osnovna orientacija v IMR-u proizvodnja motorjev. Do sedaj so izdelali že preko 300 tisoč teh agregatov, ki poganjajo 65 procentov vse kmetijske mehanizacije v Jugoslaviji. Nadaljnja vlaganja v razširitev in modernizacijo kapacitet bodo omogočila, da bodo leta 1980 naredili že 75.350 motorjev, v naslednjih petih letih pa po 2000 traktorjev.

V tej delovni organizaciji posvečajo veliko pozornost družbenemu in osebnemu standardu zaposlenih. Do sedaj so zgradili 1300 stanovanj, veliko delavcev pa je dobilo stanovanjske kredite za gradnjo, oz. adaptacijo stanovanjskih hiš. Do leta 1980 bodo zgradili še 600 stanovanj, zanje pa bodo porabili okrog 200 milijonov dinarjev. Vsi zaposleni dobivajo brezplačno topli obrok, veliko sredstev pa odvajajo za izobraževanje, varnost pri delu, kulturne manifestacije ter za šport in rekreacijo. V prvem polletju lanskega leta je znašal povprečni mesečni dohodek 3930 din.

Družbeno-politične organizacije — Zveza komunistov, Zveza sindikatov in Zveza mladine igrajo neprecenljivo vlogo v skupnem družbeno-ekonomskem in samoupravnem razvoju IMR.

Njihova aktivnost se je še posebno povečala po X. kongresu ZK. V IMR je 867 članov ZK, od teh je okrog 250 mladih delavcev. Uveljavljanje ustave in dograjevanje odnosov v združenem delu je v IMR stalna naloga.

Javna razprava o osnutku zakona o združenem delu je potekala na osnovi kritične analize predlaganih rešitev, pa tudi na osnovi lastne prakse. V ospredju je odločnost vseh delovnih ljudi IMR-a, da z nadaljnjim izvajanjem ustave in zakona o združenem delu naredijo korak naprej v organiziranju združenega dela, uveljavljanju dohodkovnih odnosov s ciljem, da se še močneje uveljavi vpliv delovnih ljudi in vloga organizacije združenega dela.

Rezultati na področju organizacije združenega dela, povečanja proizvodnje, produktivnosti dela in dohodka in uspehov na drugih področjih, to je ograde praznovanja visokega jubileja — 50 let obstaja in dela v Industriji motorjev Rakovica.

M. RAKUŠČEK

Tradicionalni obisk upokojencev novogoriške Iskre je tudi lani, nekaj dni pred novim letom, izredno uspel in potekal v obujanju spominov na dni, ko so sedanji upokojenci še aktivno sodelovali na svojih delovnih mestih. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij so upokojence popeljali skozi proizvodne prostore, zatem pa so odšli v delavsko restavracijo, kjer jih je v krajšem nagovoru pozdravil predsednik konference sindikata Jože Vodopivec, namestnik glavnega direktorja Vincenc Kokelj pa jim je orisal poslovanje DO v letu 1976. Srečanje se je nadaljevalo še dolgo v želji, da bi se letos ponovno zbrali in da bi se s proizvodnimi rezultati lahko bolj pohvalili kot preteklo leto.

Posočje se zahvaljuje

V posebni okrožnici, ki sta jo podpisala v imenu odbora za ugotavljanje in odpravljanje posledic potresa na Tolminskem predsednik Izvršnega odbora Renato Bizjak in predsednik odbora Anton Ladava, so med drugim poudarili: „Vljudo vas prosimo, da prenesete našo zahvalo in priznanje za pomoč, ki ste nam jo nudili, vsem članom našega kolektiva. Vse to bomo znali vedno ceniti, naša obveznost pa je, da bomo pravilno, v skladu s sprejetimi pravilniki, dodeljevali pomoč in, da vse naše napore vložimo, da čimprej saniramo škodo, ki nas je prizadela.“

Hkrati so nam zaželeli tudi mnogo uspehov pri našem delu v upanju, da bodo člani našega delovnega kolektiva doživeli čim več sreče in prijetnih dni v novem letu.

Podobne zahvale in dobre želje dobiva vodstvo Iskre tudi od drugih krajevnih odborov ali posameznih delovnih organizacij in skupnosti v prizadetem delu Posočja.

mak

TOZD Radijski sprejemniki je leto dobro zaključila

TOZD Radijski sprejemniki v Sežani so uspešno zaključili poslovno leto 1976, kljub bojazni zaradi pomanjkanja povpraševanja na tržišču. Direktor Stanislav Pavlin nam je precej povedal o poslovanju, čeprav letni obračun še ni narejen. Izrazil pa je zadovoljstvo nad doseženimi rezultati, saj je sredi leta kazalo mnogo slabše.

Direktor Stanislav Pavlin.

Na osnovi podatkov v novembru in decembru je tovariš Pavlin ocenil poslovanje takole:

Letni program so izpolnili preko 90 odstotno. Ker pa se njihova proizvodnja deli izrazito na dejavnosti, še podatki po področjih:

Radijski sprejemniki	83,2 %
TV stabilizatorji	99,5 %
Transformatorji	84,0 %
Ojačevalne naprave	97,0 %

Že do konca novembra so realizirali 19 starih milijard letnega programa, kar je 89 odstotkov. Torej ocena kaže, da bo fizični obseg proizvodnje malo večji od leta 1975, kar je vse, kakor velik uspeh, če upoštevamo vse negativne faktorje, ki so se srečali z njimi leta 1976. Ostanek dohodka bo sicer majhen, vendar je pri pomanjkanju tržišča in ob dviganju stroškov že pozitivna bilanca lep uspeh.

Da pa ni proizvodnja realizirala vseh načrtov je krivo, da so ob kopičenju lastnih izdelkov v skladiščih zavestno zavirali proizvodnjo. Zlasti je bilo to potrebno od aprila do septembra — v najbolj črnih mesecih, ko so delali v glavnem „na zalogo“. Ko pa se je tržišče odprlo in so našli možnosti dobrega plasmaja, ni bilo več mogoče nadoknaditi zamujenega. Zadnji kvartal so delali z zelo pospešenim tempom, ki pa je bil le prezahteven za vse dobave in kooperante.

Avgusta meseca so se zaloge dvignile na 24.000 sprejemnikov, kar je nekajmesečna proizvodnja. Po ureditvi odnosov s trgovsko mrežo in lastnimi akcijami so zaloge zmanjšali na 5000 kosov sprejemnikov, kar je manj od enomesečne proizvodnje. Žal tudi ta zaloga gotovih izdelkov še ne predstavlja normalnega sortimana, ampak le en tip, ki ni po obliki uspeh na tržišču in okusu poprečnega Jugoslavana. Vse ostale zaloge so minimalne in skoro enake nuli. Na nekaterih področjih celo ne morejo slediti naročilom, zlasti je tako pri ojačevalnih napravah, kjer se kar tare naročil. To dejavnost bi lahko nekajkrat povečali, žal pa jim investicijska sredstva ne dopuščajo razširitev oziroma investiranja v potrebno opremo in prostor, ki bi bil za razširitev proizvodnje individualnih ojačevalnih naprav.

TOZD Radijski sprejemniki je posloval že drugo leto združen s Široko potrošnjo. Mnogo namenov, zaradi katerih se je branža formirala, je izpolnjenih. Precej pa je še nedorečenega. Tako se še vedno preveč razpravlja o delitvi stroškov za DO. Direktor Pa-

Marica Samobor navija transformatorje v Radijskih sprejemnikih.

vin meni, da je to stvar strokovnih služb, da dejanske stroške posameznih TOZD izračunajo in po izračunu naredijo avtomatični ključ nosilcev stroškov. Škoda se je zgubljati v razpravah okrog tega, ker je mnogo zares perečih in življenjsko važnih vprašanj za celotno IIS, tako na primer o inovacijski dejavnosti, proizvodnem programu in še vrsti vprašanj, ki niso razči-

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD—TEA, za obisk in obdaritev na domu
hyaležna Vera Fajfar

V spomin Jožetu Valančiču

Kruta usoda je iz naše središče iztrgala Jožeta. Ni dolgo, kar je zapustil šolske klopi in prišel med nas, poln mladosti, vedrine, delovnega elana in življenjskih ciljev. Živel je v prijetni gorski vasi, sredi prostornih travnikov in gozdov. Njegova pot v službo je bila dolga in posebno v slabem vremenu tudi težka. Vendar je na svoje delovno mesto prihajal točno in redno, zgodaj zjutraj, ko je sonce komaj pozlatilo naše lepe gore.

Bil je tih, vesten in marljiv. Še tako težke naloge je reševal vztrajno, preudarno, mirno. Ni ga bilo strah dela, saj je poleg vseh delovnih nalog tudi pridno študiral, gradil hišo in se tako bližal svojim velikim ciljem z željo, da bi doprinesel čimveč kolektivu in družbi. Še v tistem prostem času, ki mu je ostal, ni počival. Ukvarjal se je z družbeno-političnim delom.

Vso to njegovo aktivnost pa je nenadoma pretrgala težka in zahrbtna bolezen. Kljub bolečinam, ki jih na zunaj ni kazal, pa celo v bolniški postelji ni obupal. Snoval je načrte za bodočnost. Še nam, ki smo ga obiskovali, je vlival življenjski pogum, čeprav so se mu dnevi iztekali. In nenadoma ga ni bilo več. Nihče izmed nas, ki smo ga poznali, ni mogel verjeti, da res lahko mlado življenje tako hitro ugasne. Njegovo mesto v konstrukciji ATC je ostalo prazno. Toda njegovo delo in spomini nanj bodo ostali.

Njegovi sodelavci

Obvestilo štipendistom

V javni razpravi je predlog sprememb in dopolnil pravilnika kluba štipendistov SOZD ISKRA. Vsi, ki jih pravilnik, oz. spremembe, zanima, ga lahko dobijo v Službi štipendiranja, Ljubljana, Prešernova 27. Na isti naslov lahko dostavite tudi svoje predloge in pripombe, najkasneje do 25. 1. 1977.

Izvršni odbor kluba štipendistov

ščena. „Sicer pa velja,“ je pribil tovariš Pavlin, „čisti računi, dobri prijatelji.“

Za leto 1977 imajo programe že pripravljene in ne bo bistvenih premikov. Načrtovali so pod vtisom recesije in so bili v planih zelo oprezní. Zato bo indeks rasti proizvodnje 105, fizični obseg 19 starih milijard in realizacija načrtujejo v višini 17 starih milijard.

Največja noviteta bo proizvodnja HI-FI stereo sprejemnikov, ki bo stekla v drugi polovici leta 1977. Upajo na uspeh, saj je na trgu povpraševanje po tovrstnih artiklih veliko.

Zlasti pa bodo posvetili mnogo truda povečanju proizvodnje individualnih ojačevalnih naprav, za katere je mnogo naročil, žal pa, kakor smo že rekli, jim za to manjka predvsem proizvodnega prostora in investicijskih sredstev.

Tudi v zaposlovanju ne bo večjih premikov, razen strokovnega kadra, ki ga jim še vedno primanjkuje. Investirali bodo okrog ene stare milijarde v glavnem v strojno opremo za novi program v tekočem letu.

F. Kotar

Večer narodnih pesmi in plesov

Moški pevski zbor „Iskra“, ki deluje že peto leto in je član kulturne komisije pri sindikalni organizaciji „Iskre—Elektromehanike“ Kranj, je nedavno nastopil pred širšo publiko v dvorani doma JLA v Kranju.

Ker imamo stalne, večletne stike s koroškimi Slovenci, smo tokrat povabili v goste mešani pevski zbor „Peca“ iz Globasnice, ki se je povabilu tudi odzval. Da ne bi srečanje dveh zborov izvenelo preveč strogo koncertno, se je kulturna komisija odločila, da povabi k sodelovanju še folklorno skupino „Sava“ in tamburaško skupino „Bisernica“ iz Reteč, ki naj bi popestrili program večera, oziroma srečanja.

Iskrin pevski zbor je nastopil z osmimi pesmimi in to v glavnem s slovenskimi narodnimi. Korošci pa so zapeli koroške narodne z njihovim pri-

Sklepi 4. zasedanja skupščine SOZD Iskra (27. decembra 1976)

Skupščina ZP ISKRA potrjuje sklepe 3. zasedanja Skupščine z dne 28. 10. 1976.

Skupščina na podlagi informacije o izvajanju sklepov prejšnjega zasedanja Skupščine sprejme poročilo generalnega direktorja ZP o sprejetih ukrepih v zvezi z 28. 29. ter 30. sklepom Skupščine z dne 28. X. 1976.

V zvezi z 29. sklepom Skupščine pa zadolžuje Ilijo Mediča, direktorja ISKRA COMMERCE in Aleksandra Miheva, direktorja Elektromehanike Kranj, da skupno s Svetom upravljalcev ISKRA—POSLOVNE STAVBE dokončno razčistita medsebojne obveznosti, t. j. koristnikov in upravljalcev poslovne stavbe.

Skupščina sprejme na podlagi predloga Sveta upravljalcev ISKRA INVEST SERVIS ter dodatnega pojasnila sklep, da preneha mandat investitorstva za izgradnjo PPC, ki je bil podeljen ISKRA COMMERCE ter da se mandat sedanjih tekočih in bodočih združenih investicij v zvezi z izgradnjo ISKRA—POSLOVNE STAVBE prenese na DO ISKRA INVEST SERVIS.

Skupščina sprejme predlog poslovnega kolegija ZP ISKRA za ustanovitev področja za varnost, splošni

ljudski odpor in družbeno samozaščito ter vodilnega delovnega mesta v ZP — direktor tega področja. Predlog je sprejet z večino glasov (4 vzdržani).

Skupščina sprejme sklep o imenovanju v. d. direktorja področja za samozaščito, in sicer Borisa Mužiča, dosedanjega pomočnika republiškega sekretarja RSNZ. Sklep je sprejet z večino glasov (4 vzdržani).

Skupščina imenuje na predlog IO KOOS 3-člansko razpisno komisijo za izvolitev individualnega poslovnega organa ISKRA INVEST SERVIS v naslednji sestavi:

— LIKAR Vladimir, dipl. oec., vodja službe maloprodaje pri ISKRA COMMERCE, domači trg, Ljubljana

— KUHAR Ludvik, dipl. oec., pomočnik glavnega direktorja za področje merilno stikalne in regulacijske tehnike DO Elektromehanike

— REGOVEC Milan, višja šola za organizacijo dela, kadrovska smer, svetovalec generalnega sekretarja Skupnih služb ZP ISKRA Ljubljana.

Sklep je soglasno sprejet.

Skupščina imenuje na zaprosilo Gospodarske zbornice SRS in na osnovi predloga IO KOOS štiri kandidate za stalno arbitražno komisijo pri Gospodarski zbornici SRS v naslednji sestavi:

— PAVLIN Nace, dipl. iur., šef pravne službe DO Elektromehanika, Kranj

— KRANJC Ludvik, dipl. oec., pomočnik glavnega direktorja ISKRA COMMERCE Ljubljana

— METELKO Ivan, v. kv. ključavničar, vodja industrijske elektronike DO IEZE, TOZD Upori Šentjemej

— TOMINC Blaž, dipl. ing., direktor organizacijsko-kadrovskega področja, delovna skupnost Skupne službe Avtomatika Ljubljana.

Sklep je soglasno sprejet.

Skupščina na predlog časopisnega sveta glasila ISKRA razrešuje dosedanjega v. d. odgovornega urednika Janca Šilca.

Skupščina na predlog časopisnega sveta ISKRA imenuje novega odgovornega urednika glasila ISKRA Dušana Željeznova. Sklep je soglasno sprejet.

Skupščina sprejema na znanje podano oceno delovanja ZP ISKRA v letu 1976, ki jo je podal predsednik Skupščine ZP ISKRA Vladimir KLAUS, generalni direktor Jože HUJS in v imenu DPO Franc Križnar in Miloš Pavlica.

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

ALOJZA SEDEJA

se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem linije ploščatega releja za izrečeno sožalje, venec in denarno pomoč
sin RAJKO SEDEJ
z družino

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

HELENE FEFER

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Tovarne antenskih naprav Vrhnik za izraze sožalja, za venca in za spremstvo na njeni zadnji poti.

sin France z družino

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

PAVLE FRANK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem vzdrževanja in gasilskemu društvu Iskra v Kranju za izraze sožalja, dostojena venca, ter spremstvo na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat prisrčna hvala
sin Tine Kremžar

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

ANTONA LUKANCA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem državne kontrole in pakirnice števec za izraženo sožalje, cvetje in denarno pomoč

Ela Pernuš

Prav je, da jih enkrat predstavimo: to so delavci v ekspeditu PPC na Trgu revolucije v Ljubljani, ki skrbijo za vse poštno pošiljke, jih presortirajo, včasih preberejo vsebino in usmerjajo pravim naslovnikom v roke. Na sliki manjka le njihova upravnica — Darja Zahradnik.

ISKRA

Številka 3 — 15. januar 1977

Šport — sestavni del borbene pripravljenosti

Enote in vojaške ustanove na ljubljanskem armadnem območju dosega-jo lepe uspehe pri posodabljanju vzgo-je in izobraževanja. Precej časa posve-čajo športni aktivnosti, saj je le-ta sestavni del njihove fizične vzgoje. Letos so že enaintridesetih organizirali športno prvenstvo svojega armadnega območja.

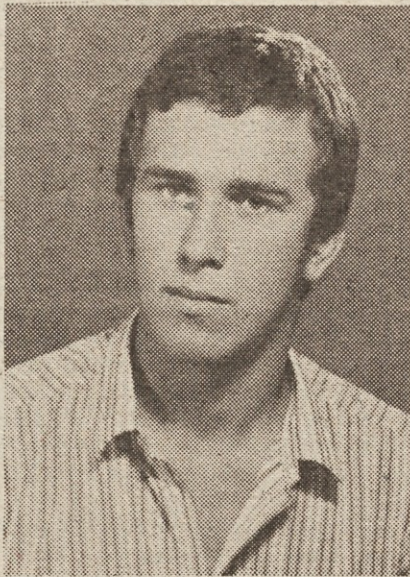
V organizacijskem odboru prvenstva so bili poleg vojaških starešin še člani družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov. Med njimi je bil tudi **Jože Marinček**, predsednik komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozagotovo pri koordinacijskem svetu OO ZSM Industrije telekomunikacij, zaposlen kot analitik v TOZD TEA. Z njim sem se pogovarjal o sodelovanju mladine in JLA na področju športa. Takole je povedal:

„V organizacijski odbor za pripravo in izvedbo tega prvenstva sem bil vključen avtomatično. Takrat sem pri Občinski konferenci ZSMS Kranj še opravljal funkcijo predsednika komisije za telesno kulturo in prireditve. Moral sem poskrbeti za mladinke in mladince, ki so na prvenstvu opravljali razne funkcije izven samega tekmo- vanja. S tem delom mladine na po- dročju športa smo dokazali, da vojska in mladina lahko zelo dobro sodeluje- ta. Pri organizaciji mi je veliko poma- gala Občinska konferenca ZSMS Kranj, še posebno pa posamezne os- novne organizacije ZSM na šolah in v delovnih organizacijah.“

Verjetno si imel kljub vsemu kakšne težave?

„Seveda, brez njih ne gre. Pri sami organizaciji jih nisem imel veliko. Imel pa sem jih tukaj, v tovarni, na delov- nem mestu. Mnogi me niso hoteli ra- zumeti. Največ težav sem imel zaradi izhodov iz tovarne, ki pa so bili za normalni potek organizacije nujni.“

Za uspešno delo pri organizaciji 31. armadnega prvenstva si prejel tudi pri-

Jože Marinček.

znanje — plaketo za uspešno organiza- cijo 31. armadnega prvenstva v Kra- nju. Kaj ti pomeni to priznanje?

„To ni samo priznanje meni, tem- več vsej mladini, ki je velikó pripo- mogla, da je prvenstvo potekalo ne- moteno. Priznanje mi je v lep spomin, hkrati pa tudi spodbuda za še bolj aktivno delo na tem področju.“

S čim se še ukvarjaš?

„Že iz mojega dela pri mladinski organizaciji se vidi, da se največ ukvar- jam s športom. Pri sindikalni organiza- ciji Industrije telekomunikacij vodim komisijo za plavanje in vaterpolo. Lani sem organiziral tečaj plavanja za vse neplavalce. Tečaj je dobro uspel, saj se je od 19 prijavljenih neplavalcev naučilo plavati kar 14 naših delavcev. Pri izvedbi tečaja mi je veliko poma- gala tudi Olga Rakovec. Tudi v prihod- nje bi rad sodeloval na raznih športnih prireditvah, skupaj z našo armado. Delo z vojaki je zelo zanimivo, saj se pri tem spoznaš z zelo različnimi lju- di naše skupnosti.“

Miro Erzin

Odlična uvrstitev Bogdana Norčiča

Po nekoliko boljših uvrstitvah na- ših smučarskih skakalcev na letošnji 25. novoletni skakalni turneji v Nem- ciji in Avstriji, kot smo jih bili vajeni v preteklih zimskih sezonah, danes o Iskrašu Bogdanu Norčiču, kot najbolj- šem med Jugoslovani na pravkar minuli 9. turneji treh dežel, lahko za- pišemo zelo razveseljivo novico.

Turneja treh dežel, letos že deveta po vrsti nam je prinesla zelo solidne rezultate, za katere ima med našimi skakalci prav Bogdan Norčič največje zasluge.

Naš Bogdan Norčič je letos že dokazal svojo vrednost.

Na prvi tekmi te turneje na Pekrski Gorci, ki bi jo kilave snežne razmere 8. t. m. malone onemogočile, si je Bogdan s skokoma 73,5 in rekordnim skokom 76,5 m priboril odlično dru- go mesto za Avstrijcem Schnablom, pri čemer je za seboj pustil dolgo vrsto odličnih skakalcev in zbral 1,2 točk manj od zmagovalca.

Na tekmi v Beljaku je bil Bogdan Norčič malce slabši in je zasedel 5. mesto s skokoma 77,5 m in 80 m in 224,6 točkami, medtem ko jih je zma- govalec Pungg iz Avstrije dosegel 239,2.

Krona Norčičevega uspeha pa je bila tretja tekma v Trbižu 10. januar- ja, ko je s skokoma 83 m in 86,5 m ter z zbranimi 240,2 točkami zmagal in tako za seboj pustil vso avstrijsko skakalno elito, v kateri je manjkal le Toni Inauer.

Tako si je naš Bogdan Norčič v generalni uvrstitvi po treh tekmah pri- boril odlično 3. mesto in — upajmo tako zapečatil, zadnja leta skromnejšo bero naših skakalcev.

Bogdanu Norčiču iskrene čestitke in še veliko podobnih uspehov v pre- ostali zimski sezoni.

OBVESTILO ŠTIPENDI- STOM

IO KŠI obvešča štipendiste, da je ustanovil komisijo za kul- turo in umetnost.

Vsi, ki vas zanima to po- dročje, in ste pripravljeni delati v komisiji, se zglasite v Službi štipendiranja, Prešernova 27, do 30. 1. 1977.

IO KŠI

ISKRA — glasilo delovnega kolekti- va ZP Iskra, industrije za elektroni- ko, telekomunikacije, elektrome- hanike, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgo- vornega urednika Janez Šilc — Izha- ja tedensko — Rokopisov ne vrača- mo — Naslov: Ljubljana, Prešerno- va 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informa- cije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proiz- vodov.

Razpis XV. zimsko-športnih iger SOZD Iskra

PROPOZICIJE:

za tekmovanje na XV. zimsko-športnih igrah ZP Iskra, ki bodo dne 25. 2. in 26. 2. 1977 v Gozd Martuljku in Kranjski gori.

XV. zimsko-športne igre obsegajo tekmovalni disciplini: teki in velesla- lom.

Udeleženci tekmovalca se lahko prijavijo v naslednje tekmovalne razre- de:

TEKI:

MOŠKI: 10 km Tekmovalni razred I. — zajema tekmovalce, ki do 1. 1. 1977 še niso dopolnili 35 let.

MOŠKI:

5 km Tekmovalni razred II. — zajema tekmovalce, ki so do 1. 1. 1977 dopolnili 35 let.

ŽENSKE:

ŽENSKE: 5 km Tekmovalni razred I. — zajema tekmovalke, ki do 1. 1. 1977 še niso dopolnile 30 let.

ŽENSKE:

Tekmovalni razred II. — zajema tekmovalke, ki so do 1. 1. 1977 dopolnile 30 let.

V tekih tekmovalci tekmujejo na XV. ZŠI samo za posamezni plas- man.

Tekmovanje v tekih bo dne 25. 2. 1977 ob 14. uri v GOZD MAR- TULJKU.

VELESLALOM

bo dne 26. 2. 1977 ob 9. uri v Kranjski gori

MOŠKI:

tekmovalni razred A — zajema tekmovalce do 24 let starosti
tekmovalni razred B — zajema tekmovalce od 25 do 29 let starosti
tekmovalni razred C — zajema tekmovalce od 30 do 34 let starosti
tekmovalni razred D — zajema tekmovalce od 35 do 39 let starosti
tekmovalni razred E — zajema tekmovalce od 40 do 45 let starosti
tekmovalni razred F — zajema tekmovalce, ki so do 1. 1. 1977 dopolnili 45 let

ŽENSKE:

tekmovalni razred A — zajema tekmovalke do 29 let starosti
tekmovalni razred B — zajema tekmovalke od 30 do 39 let starosti
tekmovalni razred C — zajema tekmovalke, ki so do 1. 1. 1977 dopolnile 40 let

RAZRED ŠTIPENDISTOV IN DIJAKOV TŠ IN PS — rezultatov tekmo- valcev tega razreda ne štejemo za ekipni plasman.

Rezultate tekmovalca v veleslalomu ocenjujemo posamezno ter ekip- no.

Za ekipno uvrstitev se šteje čas:

1 tekmovalac tekmovalnega razreda A
1 tekmovalac tekmovalnega razreda B
1 tekmovalac tekmovalnega razreda C
1 tekmovalac tekmovalnega razreda D
1 tekmovalac tekmovalnega razreda E
1 tekmovalac tekmovalnega razreda F
1 tekmovalka tekmovalnega razreda A
1 tekmovalka tekmovalnega razreda B
1 tekmovalka tekmovalnega razreda C

Za nepopolne ekipe se šteje čas zadnjega tekmovalca v razredu, s pribitkom 5 minut za ekipno uvrstitev.

Pritožbe in ugovore bo reševala 5-članska komisija, imenovana od ko- misije za šport in rekreacijo pri ZO ZP ISKRA.

Tekmovalca se lahko udeležijo samo člani ZP Iskra, štipendisti in dijaki TŠ in PS, ki bodo svojo udeležbo prijavili pri svojih referentih za šport in rekreacijo pri delovnih organizacijah ZP Iskra.

Vse delovne organizacije, štipendisti, dijaki TŠ in PS morajo svojo udeležbo prijaviti pisмено do 5. 2. 1977 na naslov:

„Sindikalni odbor ZP Iskra, Ljubljana, Trg revolucije 3, K/2“.

Za prijavo je veljaven seznam tekmovalcev, ki ga potrdi kadrovska služba prijavljene ekipe, ki vsebuje:

priimek in ime tekmovalca (-ke), rojstne podatke, razred, v katerem bo tekmoval.

V primeru spora, glede pripadnosti tekmovalca (ekipe) ima komisija za pritožbe pravico identificirati tekmovalca s pomočjo njegove osebne iz- kaznice. Vsi tekmovalci (ke) morajo na cilju imeti osebno izkaznico, ali kateri drug dokument, ki ima fotografijo (voziško dovoljenje, potno dovoljenje, itd).

Vsak tekmovalac mora tekrovati v svojem starostnem razredu. V koli- kor komisija oz. vodstvo tekmovalca ugotovi, da tekmovalac ne tekmuje v ustreznem razredu, glede na propozicije tekmovalca, diskvalificira vse tekmovalce prizadete delovne organizacije.

V primeru, da komisija za pritožbe ugotovi, da tekmovalac ni član delovne organizacije v sestavi ZP Iskra, za katero tekmuje, diskvalificira vse tekmovalce prizadete delovne organizacije.

Vodja ekipe je dolžan 60 minut pred začetkom tekmovalca javiti vod- stvu tekmovalca vse nastopajoče tekmovalce in vrniti startne številke. Naknadnih sprememb in prijav vodstvo tekmovalca ne bo upoštevalo.

Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost. Prireditelj ne prevzame nobene odgovornosti za morebitne poškodbe. Organizator tekmovalca si pridružuje pravico spremeniti čas in kraj tekmovalca, če bodo to zahteva- le okoliščine. O tem pa bo vodstvo zimsko-športnih iger ZP Iskra pravo- časno obvestilo vse prizadete.

Sekretar komisije za šport in rekreacijo

ZP ISKRA

Vili TEKAVEC

Žreb je izbral

Za novoletno nagradno križanko smo prejeli 153 rešitev, torej manj kot smo pričakovali. Tako kot vselej, je žreb med prispelimi rešitvami izbral srečnih sedem nagrajencev, ki bodo prejeli razpisane nagrade za pravilno rešitev novoletne nagradne križanke.

Sreča se je tokrat nasmešnila naslednjim reševalcem:

prvo nagrado — 150 din bo prejela:

Branka Cerut, 61000 Ljubljana, Študentsko naselje, bl. IV/25, Večna pot 1

drugo nagrado — 100 din bo prejela:

Ljudmila Barle, upokojenka, 68211 Dobmič, Železno 13

pet nagrad po 50 din bodo prejeli:

Jože Zakošek, V. P. 2683, 52000 Pula,
Jože Znidaršič, Iskra Commerce, 61000 Ljubljana, Topniška 58,
Iva Florjančič, Elektromehanika, 64000 Kranj, TOZD SP,
Dora Kramžar, TOZD TELA — montaža, 61000 Ljubljana Savska c. 3,
Angela Suštaršič, 64000 Kranj, Janeza Puharja 5/II, stan. 14

Nagrade bomo srečnim izžrebancem poslali po pošti. Cestitamo!

Udeležite se maratona v Dupljah

TVD Partizan Duplje vabi Iskraše in vse ljubitelje smučarskega teka in rekreacije na II. Dupljski maraton, ki bo v nedeljo, 23. januarja, ob 9,30 v Dupljah na 20 km dolgi progi. To bo prvi maraton v letošnji sezoni. Organizator TVD Partizan Duplje sprejema prijave do četrтка, 20. januarja, štartnino pa bodo tekmovalci plačali ob dvigu štartne številke. Pokrovitelj maratona je Slovenijales iz Ljubljane, nagrade za nastopajoče pa so prispevala številna gorenjska podjetja in zasebni obrtniki. Izdali so tudi serijo treh spominskih značk. Na lanskem maratonu je sodelovalo približno 100 tekmovalcev iz 32 slovenskih klubov, letos pa pričakujemo udeležbo že okrog 500 tekmovalcev.

Vsakdo, ki bo sodeloval na maratonu, bo prejel tudi spominsko znač- ko in bilten. Dupljski maraton pa bo eden izmed štirih maratonov, ki „bo upoštevan“ pri dodelitvi zlate trofeje vzdržljivosti, ki jo podeljuje revija Antena.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR PLANINSKE SEKCIJE ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ

bo v torek, 18. januarja 1977 ob 18. uri v prostoru družbenih organizacij (nad delaysko restavracijo) z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in izvolitev organov zbora
2. Poročila o preteklem delu
3. Razprava o poročilih
4. Zaključek s predvajanjem filma in diapozitivov.

Vabljeni!

Smučarski tečaji v Kranjski gori

Obveščamo vse zainteresirane, da je še vedno nekaj prostih mest za smu- čanje pod strokovnim vodstvom smučarskih učiteljev ISKRE v KRANJ- SKI GORI, v času od

31. 1. do 6. 2. 1977 (zinske šolske počitnice)

6. 2. do 13. 2. 1977

13. 2. do 20. 2. 1977

Prijave sprejema uprava POČITNIŠKE SKUPNOSTI ISKRE, Ljubljana, Trg revolucije 3 — tel. 324-765